Komedie paa Kronborg

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats i mars 2011 av University of Tornoto och anpassats för Projekt Runeberg i oktober 2013 av Ralph E.

http://www.archive.org/details/komediepaakronobOObaudKOMEDIE PAA KRONBORGAf „Komedie paa Kronborg" udkommer samtidigt en svensk Udgave (Alb. Bonnier, Stockholm) og en tysk (Fr. Wilh. Griinow, Leipzig).KOMEDIE PAA KRONBORG

AF

SOPHUS BAUDITZ

MED VIGNETTER AF HANS DALL KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG fr. bagges bogtrykkeri

1903 Det var den 17. Juni 1586 — Enhver kan læse sig Datoen til i Krøniken — at det Gesandtskab, Kong Frederik den Anden havde skikket til Dronning Elisabeth, vendte tilbage til Danmark.

Orlogsskibet, der havde hjemført Henrik Ramel og hans Følge, stod ved Middagstid Sundet ind, strøg sine Topseil til Salut for Kronborg og kastede bak Sønden for Slottet, ud for den lange Pælebro.

Her var altid Folk: Tolderens Hjælpere og Bysvende, Prangere og Skippere, Piger6

og Kjællinger, Peblinge og andre Nysgjerrige.

Ude fra Orlogsskibet med de tre Mers hørtes en Søfløite, en Esping blev firet af og roedes indefter, og i den reiste En sig op forude og tracterede paa samme Tid en Pibe og en Tromme — det lød hel lystigt over Vandet.

„Mon den Nar derude troer, vi her til Lands er saa langt tilbage i Almanaken, at vi endnu har Fastelavn!" udbrød en opløben Pebling og vrikkede sig frem med de hullede Albuer forat se bedre.

„Abstine manus, Jens Tunbo!" svarede en mager Person, hvem den sorte Kappe hang paa som paa et Fugleskræmsel. „Pueris decet modestia — imprimis coram magistro /"

Peblingen hilste ydmygeligt og gjorde sig saa lille som muligt, for Den, som han i sin uvittige Skyndsomhed havde skubbet til, og som nu irettesatte ham paa Latin, var ingen Anden end Høreren ved den latinske Skole, vellærde Magister Iver Kramme.7

Som Fartøiet nu kom nærmere, saae man, at det foruden Baadsfolkene rummede syv Fremmede; et Par af dem bar Huer, de Andre Hatte, men Alle svingede de Hovedtøiet og raabte: „Cheer! Cheer!" og som Hattene svingedes, faldt Solen paa en lang, rødfarvet Heirefjer i den ene af dem.

— „Hvad er det for Kumpaner!" lød det.

„Det er Moscoviter!"

„Ei, Snak, Moscoviter har lange Skjægge!"

„End Spanioler da?"

„Nei, det er Englændere!"

Han, der stod i Stævnen, klædt i leverbrun Vams og lavendelblaa Hoser, holdt nu op at gjøre Musik, da Espingen var helt inde ved Broen, og samtidig fik de Helsingørs Folk Øie paa en stor Kurv med underlig Føring, der stod midt i Fartøiet; i den var der Bjørnehuder og Løveskind, Hjelme med brogede Fjerbuske, en kongelig Krone, blanke Slagsværd og Belter med store Bjelder.

— „Det er Instrumentister, engelske In-8

strumentister," sagde Høreren forklarende. „Hans Naade Kongen har sagtens igjen forskrevet en Bande til at forlyste ham med Musik og Dans og til at agere Komedie for ham."

„Ei, er det Komedianter!" udbrød Peblingen og gjorde store Øine.

„Certe! certe!" svarede Høreren.

Da det Ord „Instrumentister" nævntes, saae han i den leverbrune Vams op, nikkede og lo. — „Forstaaer Nogen af Jer, Godtfolk, hvad jeg siger?" spurgte han paa Engelsk.

Det Spørgsmaal var der nu Adskillige, som smilte ved, thi ikke biot færdedes engelske Søfolk næsten daglig i Helsingør, saa alle de, der skulde handle med dem, var nødt til at kunne deres Sprog, men der var heller ikke faa Englændere fast bosiddende i Staden.

„Tal kun frit!" raabte En. „Vi skal nok forstaa Meningen!"

„Vei, saa hør godt efter!" svarede Englænderen, slog en Hvirvel paa Trommen og begyndte:9

„Vi, engelske Instrumentister og Acteu-rer, hører til den berømmelige Jarl af Lei-cester's vei bekjendte Bande, hvis Ry er naaet saa viden om, at det har behaget den stormægtige Konge af Danmark" — her løftede han Hatten høit i Veiret — „at tage os i sin Tjeneste. Ham skal vi opvarte, med Instrumentalmusik og Sang, med Dans, interludes og jigs, alt efter bedste Evne, men naar Hans Majestæts Tjeneste tillader det, og Stedets lovlige Øvrighed"

— her lettede han paa Hatten — „vil unde os Lov dertil, agter vi ogsaa imellem at divertere denne Søstads hæderlige Borgerskab med vore Kunster for en billig Penge. Jeg er William Kemp — berømt lige fra Sussex til Northumberland for mit Spil, som I alt har faaet en Prøve paa, og for min Morrisdans, som Ingen i det britiske Rige eller paa Continentet kan gjøre mig efter. Han der med den røde Heirefjer

— let paa Hatten, Thomas! — hedder Thomas Bull og kan synge Discant omkap med Fanden selv; men ham kjender I vei, for han har jo nylig været her. Han der,10

med den spidse Hue og et Ansigt saa glat som en Jomfrus, hedder ogsaa Thomas — Thomas Pope — og naar han og George Bryan — det er ham, der staaer med Gigen i Haanden og endnu er bleg af Søsygen — naar de To spiller Tyran eller Nar, Hercules eller Kambyses, saa er der ikke den Mand til, som ikke enten maa le eller græde. De tre Andre agterude er ogsaa store Kunstnere, hver paa sin Vis — men lad os nu komme iland og rette Benene."

William Kemp slog igjen en Hvirvel, saare lang og saare kunstig, sprang op paa Broen og fik sin Tromme rakt efter sig; Peblingen var saa heldig at komme til at hjælpe med at tage imod Trommen, og Høreren stod helt henne ved Trappen, saa han kunde se lige ned i Baaden og faae rigtig Rede paa Kurvens Indhold.

Thomas Bull — han med den røde Heire-fjer i Hatten — raabte nu:

„Er der Nogen af Jer, Godtfolk, der taler Engelsk, og som for kristen ^ærligheds Skyld og for rimelig Betaling vil tage en af vore Kamerater i Kost og Pleie? Han11

er kommen til Skade ombord og kan foreløbig ikke agere."

Nu først saae man, at der agterude i Baaden sad en ung Mand med et noget blegt Aasyn og med det ene Ben hvilende oppe paa Toften.

Den ene af de Helsingørs Folk saae til den anden, og der blev et Øiebliks Taushed, men saa lød det paa flydende Engelsk fra Høreren Iver Kramme:

„Jeg er ikke uvillig til at tage jer' Kamerat til Huse, og om Betalingen kommer vi vei nok overens."

„Godt! Saa følger Will med Jer," svarede Thomas Bull. „Lad mig hjælpe Dig, min Gut!"

Han og George Bryan løftede den Kvæstede op og hjalp ham fra Baaden ind paa Broen; Høreren stod og tog imod ham, rakte ham begge Hænder og missede velvilligt med sine smaa Øine.

„Tak for det!" sagde den Fremmede med fast, klangfuld Røst. „Nu træder jeg da med een Fod paa Danmarks Grund —12

det maa jeg nok nøies med for en Tid! — Men hvor er mit Tøi?"

„Bryd Dig ikke om det! Jeg bringer siden din Tversæk og din Luth hen i dit Logis," svarede Bull. „Men vi maa vei skiftes til at bære Dig derhen, Will?"

„Nei, I har nok at tage Vare paa foreløbig," sagde Denne. „Kan jeg biot lægge en Arm om Skulderen paa to gode Mænd, og er der ikke alt for langt at gaa, saa vinder jeg vei nok til Veiende. Lad mig kun staa et Øieblik her og hvile mig opad Pælen!"

Instrumentisterne og deres Tøi kom iland, og Espingen roede derefter skyndsomst tilbage til Orlogsskibet, som igjen vandt Seil og fortsatte sin Kurs til Kjøbenhavn.

Mere end een af Pigerne nede paa Broen og af Konerne med — syntes, at den tilskadekomne unge Mand, som han stod der, var ualmindelig — ja, ikke egentlig smuk maaske, men bemærkelig, fangende Blik og Tanker. Hans Klædedragt gjorde det ikke, for den var med Undtagelse af den brede, hvide Lærredskrave hel sort —13

sort, spidspullet Hat med smal Skygge, sort Trøie og sorte Hoser — men han bar den godt, den passed til hans slanke, spændstige Skikkelse. Nei, det, der drog Kvindernes Blik, var hans Aasyn, der var ligere en Adelsmands end en simpel Instru-mentists. Panden høi — usædvanlig høi — Næsen let og fint krummet, og Øinene, de klare, brune Øine, laa ret dybt inde under kraftige Bryn og saae sig roligt, interesseret om. Skjægget, et Mundskjæg, der var børstet spredt til Siden og opad, var kun tyndt endnu — han var vei en Snes Aar gammel.

„Hvad hedder det Slot der?" spurgte den Fremmede — Will havde jo Thomas Bull kaldt ham.

„Det er Kronborg," svarede Iver Kramme. „Forhen hed det Krogen, men siden Hans Naade Kongen har ladet det helt ombygge og herligt udstaffere, saa hedder det Kronborg."

„Et prægtigt Slot!" vedblev Will. — „Men I taler jo Engelsk som en Indfødt — hvor kommer det?"14

„Min Moder var engelsk født."

„Ei, saa er vi jo halve Landsmænd! — Men lad mig nu prøve paa at komme afsted! — Farvel, Kamerater, og paa Gjensyn!"

Iver Kramme vinkede ad Peblingen Jens Tunbo, Will lagde den ene Arm om Skulderen paa ham, den anden om Høreren, og saa gik det Fod for Fod, ind ad Broen, op gjennem Byen.

Først gjennem den store Strandport, et helt Stenhus i to Stokværk, hvor Bysvende — gul og rød var Dragten — stod Vagt med lange Partisaner, saa forbi Apotheket, op gjennem det snevre Brostræde og ind i Set. Annæ Gade.

Af og til maatte de standse og hvile nogle Øieblikke, for det smertede øiensynlig! Will, hver Gang den syge Fod rørte Jorden, og hans to Støtter, der maatte gaa hver paa sin Side af de store, flade Borgmestersten midt i Gaden, var idelig ved at snuble over den toppede Brolægning og stønnede under Byrden — det var hedt i Veiret.15

Saa kom der nysgjerrige Ansigter til Syne bag de smaa, flaskegrønne Ruder mellem Gyldenlak og Balsamin, og nysgjerrige Ansigter i mørke Luger og aabne Halvdøre; rundt omkring glanedes der ud fra Bislag og Karnapper, fra Boder og hængende Kviste, fra alle de lystige, tilfældig opklinede Udbygninger, der var som en broget,

fremmed Teltleir foran den egentlige Husrække, Bindingsværks Husrækken med udskaarne Bjælkehoveder og Dørkarme, med stive Indskrifter og Vandrendernes Dragegab, med spidse, røde Tage og med mosgrønt Straatag iblandt.

Inden de var naaet til Hjørnet af Hestemøllestræde, vidste det halve Helsingør, baade at Iver Kramme havde hentet en Gjæst, og hvad det var for en Gjæst.Her er mit domicilium," sagde Høreren, da de endelig standsede udenfor Klosterets vestre Længe. „Nu gjælder det biot om at komme op ad Trappen, den er noget steil."

Will saae op.

Der laa det gamle Karmeliterkloster for ham — den Dag idag jo en af Danmarks skjønneste middelalderlige Bygninger — løftende sig med tunge, brunrøde Munkesten, med lette, slanke Spidsbuer, med kam-17

takkede Gavle og med en Række Lindetræer foran, hvis Kroner rakte op til det øvre Stokværks smaa, firkantede Vinduer.

Saa gik de ind, et Par Trin ned, over slidte, graa Ligsten, og saa henad den vestre, kappehvælvede Omgang, over det gulrøde Murstensgulv, paa hvilket Solskinnet, brudt mellem Fraterhavens Abild og Roser, der skyggede for de aabne Arcader, tegnede sine gyldne, uroligt flimrende Pletter.

Op ad Stentrappen maatte Will bæres —

han var hel bleg af Smerte og Anstrengelse

»»

nu — og saa stod de da endelig for Iver Krammes Dør; Jens Tunbo slog den op, og Will blev ledet over Tærskelen til sit nye Hjem.

Midt i Stuen sad der en ung Kvinde, hvid og rød som Melk og Blod, blond og buttet og med klare, blaa Jomfruøine, der tydelig nok endnu aldrig havde lyst i Elskov over nogen Mand. Hun reiste sig, neied tugtigt og gav Will Haanden.

„Det er min Søster, Christence," sagde Iver Kramme, „hun taler Engelsk som jeg." Derefter gav han hende kortelig Besked

om deres nye Husfælle og bød hende berede et Leie til ham i det indre Kammer. Det var hurtigt istand, og snart laa Will afklædt i Sengen — Iver Kramme satte sig paa Kanten af den.

„Velkommen i Klosteret!" sagde han godlidende.

„I Klosteret!" udbrød Will og reiste sig uvilkaarlig halvt op. „Har I end Klostre i Danmark?"

„Nei, forstaa mig ret," svarede Iver Kramme, „det har været et Kloster — Hvidebrødrekloster — men nu, siden den rene Lære fra Wittenberg er indført, og alt Papisteri forbudet her i Landet, nu er det et hospitium for Gamle og Svage, alene med Undtagelse af denne vestre Fløi, der er Skole — at sige underneden, thi heroppe boer Rector og en Hører til foruden mig."

„Og eders smukke Søster styrer Huset for Jer?"

„Er Christence smuk? Aa, ja, maaske, men styre Huset for mig gjør hun da. — Hvordan er I ellers kommen til Skade?"19

„Ombord. For to Dage siden under en Storm blev jeg slaaet om af en Bom, da vi laverede, men om et Ben er brudt, eller Foden kun forstuvet, det veed jeg ikke."

„Det vil snart give sig," svarede Iver Kramme. „Jeg har alt skikket Jens hen til Hans Bartskjær; han er en paalidelig Medicus, synderlig, naar det ikke gaaer for langt ud paa Aftenen."

Og Hans Bartskjær kom ogsaa lidt efter. Det var en før Mand, med rødt Ansigt og i sorte Klæder; Kaarde havde

han ved Siden og i Haanden en sølvknappet Stok.

Han havde skyndt sig hid det bedste, han kunde, og var overvættes hed og forpustet, men da han havde tømt et Stob 01 — der var ikke Vin i Huset — fik han Veiret igjen og gav sig til at examinere Patienten.

„Nur Geduld, Geduld!" begyndte han. „Patientia, das heisst Geduld, und weil ein Kranker immer patientia haben muss, wird er ja auch patietis genannt. — Kein Wund-

fieber? Gar keine auswendige Blessure?

2*20

Das war Schade! — Aber hier thut's weh? Schön! Dann ist doch allerdings fibula ge-brochen, aber das wird wieder zusammen wachsen, und sollte es nicht hübsch glatt und geráde zusammen wachsen, dann brechen wir abermals die fibula, ganz tuto und jucunde, und passen die Stücke sauber zusammen. Sollte das Alles nicht helfen, und schlägt sich caries dazu, dann können wir ja immer eine kleine hübsche amputa-tio vornehmen, aber vorläufig ist das durch-aus nicht nothwendig: nur Einreiben mit spiritu saponario und eine Bandage fest angelegt — werde aber Fräulein Christence darüber Bescheid sagen."

Saa lagde Mester Hans et Bind om Will's Ben, drak endnu et halvt Stob 01, tog sin Hat og sin sølvknappede Stok og gik videre til den næste Patient — han havde stor Praxis og kunde taale meget 01 om Sommeren.

— Ud paa Eftermiddagen kom Thomas Bull med Will's Ransel og Luth. Han var kommen til at bo hos en Landsmandinde, fortalte han, en Enke, der hed Gertrud21

Clayton, hvem han kjendte fra sit tidligere Ophold her; William Kemp var til Huse noget udenfor Byen, ude i Forstaden Lappen, og de Andre havde ogsaa Alle fundet anstændigt Logis til rimelig Pris.

Saa sagde Bull Farvel, og efter en tidlig Nadver faldt Will i en rolig Søvn — det var hans første Nat i Helsingør.Næste Morgen tidlig bragte Christence Husets Gjæst salt Sild og 01 og Brød, saae til Bandagen og lagde Puderne tilrette under ham. Will søgte at faae en Samtale igang med hende, men det mislykkedes, for hun svarede kun paa, hvad han spurgte om, og det saa kort som muligt — hun var ikke vant til at tale med Fremmede.

Saa laa Will og halvblundede det meste23

af Formiddagen. Slog han Øinene op, kunde han se ud i Fraterhaven, Klosterets gamle Kirkegaard, der paa de tre Sider omgaves af brunrøde Fløie med aabne Buegange forneden og smaa, blyfattede Vinduer foroven; den fjerde Fløi var Klosterkirken, Set. Mariæ Kirke. Der var Frugttræer dernede i Fraterhaven, Roser og Hyld; eet Stykke var en lille Urtehave, og eet Stykke laa hen, som det vilde, tilgroet med vilde Blomster mellem de skjørnede Gravsten.

Vinduet stod aabent, og af og til mærked han Hyldeblomsternes stærke Duft, den gjorde døsig.

Saa vaktes han imellem ved Støi underneden, fra Skolen; snart sang Peblingene en Psalme, snart scanderede de latinske Vers i Kor, og af og til lød der Skrigen og Hylen som af vilde Dyr.

Mester Hans gjorde Visit og mente fremdeles, at en amputatio „vorläufig" var ganske ufornøden; Christence saae jevnlig ind i Kammeret, om den Syge trængte til Noget, satte friske Blomster paa Bordet ved hans24

Seng — saa var Dagen gaaet, og det blev Aften.

Iver Kramme slog sig ned paa en Stol for Sengen og begyndte at fritte Will ud.

Hvad han egentlig hed? Will.

Men det var jo kun Fornavn?

Nei, det var for ham baade For- og Efternavn — „i alt Fald her i Danmark", lagde han til.

Og han var Instrumentist?

Ja, han kunde da tractere en Luth og synge noget til.

Om han ogsaa var optraadt som Skuespiller?

Ikke synderlig, men han skulde jo have ageret her, om ikke den Ulykke var hændet ham med Benet.

Hvad han da tidligere havde havt at gjøre med?

Med Mangt og Meget!

Iver Kramme saae rent ud skuffet hen paa Will, men han lo kun og spurgte:

„Kan I spille paa Fløite?"

Nei, det kunde Iver Kramme ikke.25

„Troer I da, jeg er lettere at spille paa end en Fløite?"

Saa holdt Iver Kramme omsider op med at fritte, de kom til at tale om Skuespil i al Almindelighed, og da Will spurgte, om de Danske ogsaa opførte Komedier, blev Iver Kramme hel veltalende.

Jo, det gjorde de rigtignok, baade paa Latin og paa Dansk, og de havde tilmed indfødte Poeter, endog her fra Staden. For biot at nævne een Helsingørsk Poet: der var Hans Kristensen Sthen, som for en Snes Aar siden var Kapellan og Skolemester her; han havde skrevet et stort Skuespil, der hed „Kort Vending", og Handlingen i det gjengav Iver Kramme saa vidtløftigen, at hans eneste Tilhører mere end een Gang gabede.

— „Men det er jo intet ret Skuespil," sagde Will, da Iver Kramme endelig var færdig. „Det er jo kun Moral eller Philo-sophi, hvad I vil kalde det, sat ud i Dialog!"

„Men Moral maa der dog vei være i ethvert Skuespil," indvendte Iver Kramme.26

„Maaske — og maaske ikke!"

— „Jeg har ellers selv engang ageret med i en artig Komedie," vedblev den skuespilinteresserede Hører.

„Har I?"

„Ja, det var, da jeg laa ved Universitetet i Kjøbenhavn. Da blev der i Anledning af Prinsens Daab ageret paa Kjøbenhavns Slot to Dage i Rad af studiosis. Skuepladsen var i Slotsgaarden, og rundt i alle Vinduer sad foruden Hans Naade Kongen og Dronningen mange høi - fyrstelige Herrer og Rigens Raad og Adelspersoner af begge Kjøn. Vi opførte „David og Goliath"."

„Var saa I David eller Goliath?"

„Jeg var en af de menige Jøder," svarede Iver Kramme beskedent. „Men I kan tænke Jer: da vi styrtede ind paa den Hob, der forestillede Philistrene, saa vilde de intet fly, som foreskrevet var, men saasom det tyktes dem skammeligt at smøre Haser i saa mange fornemme Folks Paasyn, vendte de Skarpen til og sloges med os, ikke kvantsvis, men for Alvor."

„Og Philistrene holdt Marken?"27

„Nei, Gud ske Tak, tilsidst fik dog Israel Seir, men der var falden Een paa Stedet, som aldrig mere reiste sig, og To døde siden af deres Saar."

„Gaaer det altid saa haardt til ved eders Komedier her i Landet?" spurgte Will smilende.

„Nei, ikke altid. Som nu for to Aar siden, da Prinsen blev hyldet i Viborg, da agerede Peblingene der et artigt Skuespil for ham og Hans Naade Kongen, et, som Præsten derovre, vellærde Mester Hieronymus Justesen Ranch havde sammenskrevet. Det hed „Kong Salomons Hyl-ding", og ved det skete der ingen Excesser, saa vidt jeg veed af."

„Er det da kun Præster og Skolemestere, der skriver Komedier i Danmark?"

„Mestendels. Andre fattes som oftest den Erudition, som for en Poet er det Fornemste. — Det maa ellers være skjønt nok," vedblev Iver Kramme, „at se en Komedie, man selv har skrevet, vei ageret for et fornemt

Auditorium!"

„Gaaer eders Ønsker i den Retning?"28

Iver Kramme nikkede. „Det giver Reputation, og det kan stundom ogsaa give en fyldt Pung — „Kunst bringt Gunst", som de Tyske sagde i Wittenberg! Mester Hieronymus i Viborg fik ti Rosenobler i Herreskjænk af Kongen, og den unge Prins drak ham selv til i spansk Vin af et skjønt Bæger."

„Hvad kan man saa ønske sig mere!" sagde Will.

„Nei, det har I sandfærdig Ret i!" svarede Iver Kramme.

Under saadan og anden kortvillig Snak og Tale gik Aftenen hastigt, Christence bragte endnu en Kveldsdrik, og Iver Kramme bød kort efter Godnat.Will kjedede sig.

Det hang vei sammen med, at Benet var bedre; Hævelsen faldt, Smerterne var forbi, og Mester Hans syntes nu — ikke uden en vis Skuffelse — helt at have opgivet enhver Tanke om amputatio, ja, der var end ikke mere Tale om at brække fibula en Gang til „tuto und jucunde".

Forgjæves søgte Will at indlede en Samtale med Christence. Hun var idel Omhu for ham, skaffede fersk Fisk, Syre og Salat, og hentede jevnlig selv en Kande Dan-ziger til ham hos Ølkonen, men hun var stadig lige faamælt, lige tilbageholdende — hun havde for ham hverken Sjæl eller Legeme.

Iver Kramme kom stadig hjem med Nyt, saa fra Skibsbroen, saa fra Byen.30

Een Dag var en spansk Galiot, fuldt lastet med kostelig Alicantevin til Kongens Kjælder, landløbet paa Lappegrunden, og der havde været en Morian ombord med brogede Silkeklæder om Hovedet. En anden Dag var den arge Troldkone, som havde forvoldt, at Didrik Remmesniders Hustru var paakommen den slemme Koldesyge, endelig bleven greben og var bleven strakt paa Stige og brændt med hedt Bækken, hvorefter hun strax godvilligt havde bekjendt sin store Ondskab. Men den Slags Nyt interesserede ikke Will, og i Længden morede det ham heller ikke Aften efter Aften at drøfte Komedien paa Kjøbenhavns Slot eller „Kong Salomons Hylding".

— En Morgen, just som Iver Kramme skulde ned i Skolen, spurgte Will ham, om han ikke havde en eller anden engelsk Historiebog at laane ham til Tidskort.

Nei, det havde Iver Kramme sandelig ikke; danske Bøger havde han, og latinske, andre ikke.31

„Giv mig en latinsk da," bad Will.

„Kan I Latin!" udbrød Iver Kramme imponeret og spilede de smaa Øine op. „Lad os da herefter tale Latin sammen!"

„Nei," lo Will, „tale Sproget gjør jeg ikke, men læse en latinsk Autor, det kan jeg nok — fly mig kun en!"

Iver Kramme gik hen til sin Boghylde, tog en Foliant frem og gav den til Will.

„Det er den danske Krønike paa Latin," sagde han, „sammenskreven af Saxo, cog-nomine Grammaticus, og prentet i Paris Anno 1514 efter Christi Byrd. Der har I Læsning for lange Tider!"

Men Will bladede kun i den, læste en Side eller to og erklærede saa ved Middagstid, at var der intet andet Mærkværdigt skeet i Danmark end det, der stod i den Krønike, saa havde Danmark ingen Historie.

Han fik sin Luth hen paa Sengen, stemte den og begyndte at gjøre nogle Greb, men et Øieblik efter lagde han den mismodig bort, dreiede sig ind mod Væggen og blundede.Jeg vil ikke ligge længer nu!" sagde Will en Dag. „Nu maa jeg kunne begynde at gaa!"

Op af Sengen kom han, og i Klæderne kom han, men det var ham ikke muligt biot at støtte paa Benet, han maatte strax sætte sig.

Christence foreslog ham imidlertid, da han dog var kommen op, at flytte ind i den store Stue og lægge Benet op

paa Slagbænken — det maatte være en Ad-

33

spredelse for ham at se ud derfra, mente hun.

Og en Afvexling var det jo i alt Fald. Mellem Lindekronerne saae han over til Husene paa den anden Side; foran dem var der et Par ganske smaa Urtegaarde med Plankeværk om, og i en af dem stod der et stort Kirsebærtræ med megen Frugt. Naar han reiste sig halvt op, kunde han ogsaa se, hvem der gik forbi: Peblingene stimede til og fra Skolen, støiende og mundkaade, Borgerfolk og Krigsfolk kom forbi, Piger hentede 01 i store Kander, og en fremmed Skipper, der var gaaet feil i Byen, standsede og spurgte om Vei til Stadens Kjælder.

En særlig Morskab havde han ogsaa af at se Peblingen Jens Tunbo, der to Gange om Ugen fik sin Mad i Hørerens Hus for kristelig Barmhjertigheds Skyld, benytte Middagstiden, da Alle hvilede, til at klatre over Plankeværket ind i den lille Urtegaard, hvor Kirsebærtræet stod, og der plukke af Bærrene, endskjøndt de endnu var ganske umodne. Will truede smilende

Komedie paa Kronborg. 3

\34

ad ham oppe fra Vinduet, og Jens var ogsaa aabenbart forberedt paa det Værste, da han næste Gang traadte ind til Iver Kramme; men Will nikkede beroligende til ham og lod ham ved sit Minespil forstaa, at han Intet havde røbet.Det var Søndag Morgen.

Klokkeklangen fyldte den stille, varme Sommerluft, Christence gik til Høimesse i Set. Olai Kirke med sine Hænder foldede over den store, sorte Psalmebog, og nede paa Gaden var der fuldt af pyntede Kirke-gjængere.

Saa blev Alt stille, men lidt efter brusede Orgeltonerne fra den gamle Klosterkirke, hvor der holdtes Gudstjeneste for Tyskere og Hollændere, ind gjennem de aabne Vinduer — for Will var det en Stund, som han selv sad i Kirken og holdt sin Andagt.

Men den Andagt blev ikke lang. Der

3*36

lød en høi Latter og en stærk Røst nede fra Buegangen, der hørtes Trin paa Trappen, Døren blev slaaet op — det var William Kemp og Thomas Bull, der kom forat se til deres Kamerat.

De havde meget at fortælle — navnlig Kemp — og først og fremmest naturligvis om deres egne Præstationer.

Daglig agerede de — i Reglen efter Taflet — for Kongen og alle Hofsinderne oppe paa Kronborg, og Slottet selv, med de mægtige Fløie og Bastioner, der hvilede paa et helt Net af underjordiske Hvælvinger og Løngange, det var allerede en Reise værd, sagde de. Riddersalen med det kunstfærdig dønnikede Loft, med Tronstolen og alle de kostelige, vævede Tapeter kunde de ikke noksom berømme, og over Mangel paa Bifald kunde de ikke klage: Kongen selv havde igaar forlangt Kemp's Morrisdans gjentaget, han havde leet hjerteligen, da Bryan og Pope gav den Scene mellem Apothekeren og Aflads-kræmmeren, og han havde lydeligen givet sin Tilfredshed tilkjende, da Kemp og37

Bull sluttede Forestillingen med en lystig

Jig-

„Det er en Konge, der er værd at tjene!" sagde han. „Han drikker rød Vin og blank Vin omkap med enhver af sine gode Mænd, og ved Siden af den naturlige Majestæt, der er over hele hans Person, har han noget saa Mildt over sig, at man kunde fristes til at holde ham for sin Ligemand."

Nu kom Iver Kramme fra Kirke og satte sig strax hen til de Fremmede. Han lod ivrig efter at komme i Snak med dem og sendte ufortøvet Jens Tunbo hen at hente en Kande Sæk i Raadhuskjælderen, men formanede ham alvorligt til ikke at tolde af Kanden underveis.

Den gode Sæk gjorde dem snart Alle lystige, men Kemp førte dog stadig Ordet, og det var kun med Nød og neppe, at Iver Kramme omsider kunde faae fortalt, hvorlunde ogsaa han engang havde ageret, nemlig i „David og Goliath" paa Kjøbenhavns Slot. — „Det er en herlig Vin!" sagde Will.38

„Vin er en god, selskabelig Ting, den løser Tungebaandene og gjør Folk ærlige."

Nu gav Kemp sig til at prise Helsingør og tilstod aabent, at han end ikke hjemme i Gammel-England havde drukket bedre end her.

„Sæk og rhinsk Vin, Romanie og Mal-vasier", sagde han, „Alt bæres jo herhid over Havet — Helsingør er en Perle af en By!"

Det gav Iver Kramme Anledning til at fortælle, hvordan Søren Norbye i sin Tid paa Keiser Caroli Quinti Spørgsmaal, om der ogsaa var Vinbjerge i Danmark, havde svaret: „Ja, eet: Helsingør", og det gav atter, ganske naturligt, Anledning til, at de drak end flittigere af den store Kande, saa Kemp blev helt overstadig og sang en Vise, der ikke just var gjort til at høres af Jomfruøren. Bull var mere taus; han sad af og til i sine egne Tanker og var langt borte.

Omsider brød Gjæsterne op — de skulde forberede sig til at agere om Aftenen — men Iver Kramme blev endnu siddende en Stund hos Will, meget snaksom.39

Talte først om, hvor vanskeligt det maatte være stadig at skaffe nye Scener til at spille for Kongen, og snakkede saa om Will's to Kamerater; Kemp syntes han bedst om: han maatte aabenbart være en stor Skuespiller.

Ja, en morsom Clown var han, indrømmede Will, men ingen ret Skuespiller, for selv om han vidste sin Rolle perfect, holdt han sig aldrig til det, som i den stod skrevet, men satte til af sit eget. „Og det er ganske utilladeligt", sagde Will. Nei, han satte i det hele mere Pris paa Bull, baade som Instrumentist og som Ven; men der var sagtens Noget, der trykkede Bull for Tiden, thi saa stille og faamælt som idag pleiede han aldrig at være.

Efterhaanden blev Iver Kramme døsig, og skjøndt han havde sat sig for at gjøre et lidet Løb ned til Skibsbroen og se, om det store, lybske Skib alt var lettet og staaet Sydpaa, blev han dog hjemme.

„Det er for langt ud paa Eftermiddagen nu, og for hedt", sagde han undskyldende. „Eftermiddagen er Dagens posteriora, og40

posteriora er gemeenlig varm, af den ene eller anden Grund — bliver derfor hjemme."

Saa lagde han sig paa Slagbænken og faldt strax i Søvn — han snorkede stærkt.Noget efter hørtes der tunge Trin paa Trappen, Pusten og Stønnen; Døren blev slaaet op, og i Aabningen viste sig en Skikkelse, som Will ikke før havde seet.

Det var en Mand til Aars, høi og særdeles svær, med en Bug, som Benene syntes for tynde til at bære; Ansigtet var oppustet og rødt, Øinene smaa, Skjægget rødt med graa Haar iblandt. Hans Dragt var luvslidt, Skoene paa de overvættes store Fødder var hullede om Snuderne, og hullet var Læderskeden om den drabelige Degen, som slæbte efter ham, naar han ikke havde Haanden paa Fæstet.42

Iver Kramme foer op af Søvne og gned sine Øine.

— „Iver, Iver", begyndte den Fremmede med dybt, noget tykt Mæle, „Du er jo ru-set! Og det paa en hellig Søndag! Jeg lugter Sæk i Huset — nei, besmit ikke dine Læber med en Løgn, for jeg saae selv ovre fra min fattige Dør, at den ele-menske Skjelm, Jens, kom springende op ad Set. Annæ Gade før med en stor Kande, som han bar herind i Klosteret. Iver, Iver, Du min høitelskede Brodersøn, Du min eneste Slægtning, der sidder og drikker spansk Vin med fremmede Mandspersoner, imens jeg maa tørste som den rige Mand i Evangeliet!"

Iver Kramme havde nu faaet Søvnen gnedet af Øinene og skyndte sig at sige:

„Sid ned, Farbroder! Lider I vei?"

„Ja, jeg er karsk og veltilpas forsaavidt," lød Svaret, „men min Pung har al min Sygdom. 01 taaler jeg kun slet —

undtagen Brunsviger Mumme, og det vil Øl-konen intet mere borge mig — Djævelen splitte hendes Tarme ad! Jeg maa nøies43

med surt Tyndtøl om Hverdagene og et Bæger Pøit om Helligdagene, endskjøndt det fylder min Sjæl og Lever med Ild og Svovl. — Er ellers al den Sæk, Du lod hente, uddrukket?"

„Der kan vei blive Raad for et Krus til," svarede Iver Kramme med et Suk, gik ud i Stegerset og gav Christence Besked om igjen at skikke Bud til Raadhuskjælde-ren.

„Iver, Iver, Du er din salig Fader — Gud glæde ham i sin Himmel! — op ad Dage! Han beviste mig ogsaa altid stor Rundhed og kunde heller aldrig se mig komme ind ad Døren, før han lod det Bedste sætte frem! — Er det den engelske Instrumentist, Du har til Huse?"

Iver Kramme, der helt havde glemt Will, forestillede nu sin Farbroder for ham som „Hr. Johan", og Hr. Johan begyndte strax at tiltale ham paa Engelsk.

„I taler ogsaa Engelsk!" sagde Will.

„Jeg taler alle Sprog: Dansk og Engelsk, Moscovitisk, Svensk og Tysk," svarede Hr. Johan.44

„I har da reist meget?"

Jeg har været den halve Verden om! Jeg har ladet mig bruge baade til Lands og til Vands i Kongelig Majestæts Tjeneste, og hvem der altid var forrest, det var min Degen og jeg — den er da ogsaa saa takket som et Savblad! Jeg var med i Ditmarsken, da vi berendte Meldorp og Heide, og jeg har beseilet den middel-landske Sø, baade i Storm og i Magsveir, lige til de Morianers Land ret Sønden for Tyrkiet. Vilde jeg fortælle biot Halvdelen af, hvad jeg har oplevet, og drikke en Slurk iblandt for ikke at blive tør i Halsen, saa forslog tre Kander ikke — ja, ikke et Anker! — Mon ellers den Sæk kommer snart, jeg veed da, den skal ikke hentes fra de canariske Eilande!"

Lidt efter kom Christence ind med et Krus; Farbroderen vilde trække hende ned paa sit Skjød, men hun snoede sig ud af hans Arm og gik hastig ud igjen.

„Det gjorde godt!" sagde Hr. Johan og smækkede med Læberne, da han havde tømt det første Bæger i eet Drag. „Det45

er som Medicin for mig, ren Medicin! Nu er al den Sugen og Klemmelse, jeg havde for Hjertekulen, som blæst væk. Skade kun, at den Medicin er min egen fattige Pung for dyr!"

Og saa strakte han skrævende Benene fra sig og lagde sig tilbage i Stolen.

Will smilte af og til af Hr. Johans Engelsk, der ikke just var korrekt, og syntes i det hele at more sig over hans Tale, men selv sagde han ikke Meget, kom biot imellem med et Spørgsmaal, naar Samtalen var ved at gaa istaa.

Alt som Vinen svandt, blev Hr. Johan mere og mere høitalende. Det var mest om sine Krigsbedrifter, han berettede; om hvordan han ved Laholm stredes i selve Hr. Peder Skrams Paasyn, og hvordan han for Meldorp havde undlivet fem — eller var det sex? Hukommelsen slog ham stundom feil — sex Ditmarskere med egen Haand. Og Ditmarskerne, de var alle saa store som Moscoviter, og de forstod den Kunst at gjøre sig haarde baade mod Bly46

og Staal, saa det var ingen almindelig Slagtning, den.

Pludselig blev imidlertid Hr. Johan noget elegisk stemt.

„Iver, Iver," sagde han med Graad i Halsen, „at Du, som jeg i mine Velmagtsdage har kostet saa mange, mange Penge paa, da din Fader faldt fra, at Du skal være bleven slig bukkeskjægget og vanvoxen Skolemester og ingen Krigskarl! Du seer ud som en vindtørret Sild uden Rogn, Iver — jo, Du gjør! — og Du ligner ogsaa grangivelig en pjusket Krage, der fælder! Det kommer af, at Du fører Riset i Stedet for en ærlig Degen, Iver, og at Du aldrig har været i en Bataille — fy Dig an, Iver!"

„Da har jeg da ellers ogsaa holdt mig som en brav Stridsmand for Hr. Peder Skrams Øine," indvendte Iver

Kramme beskedent, „og der vankede baade braadne Pander og aabne Saar."

„Du! — Hvor var det?"

„Det var paa Kjøbenhavns Slot, da vi agerede „David og Gofiath"," skyndte Iver47

Kramme sig at svare, „og jeg var en af de menige Jøder."

„Mummespil!" udbrød Hr. Johan foragteligt. „Ja, det har Du jo altid været en Nar efter. Komediespil om Tobias og Susanne og de hellige tre Konger — jeg giver ikke en Kande — ikke et Krus for den Daar-lighed! Var det endda en ret Fægteskole eller en ærlig Bjørnehidsning, som jeg har været med til saa mange af i England, det er da et Skuespil, der er værd at se! — Godtaar!"

Alt som Hr. Johan drak, blev han imidlertid mere og mere sørgmodig — tilsidst græd han.

„Ingen har Omhu for mig, gamle, udlevede Krigsmand," klynkede han; „jeg har ingen Saaler i Skoene og ikke en Styver i Lommen, og den Smule, man har, den stjæler de fra En. Jeg er som den fattige Mand i Evangeliet, der kun havde eet Lam: jeg har kun et fattigt Kirsebærtræ, og det plustrer de — jeg har seet Spor under Træet. Vidste jeg kun, hvem den sacramentale Erkespidsbub er, der vover48

sig ind i min Urtegaard, han skulde blive spiddet paa min Degen som en Frø paa et Heirenæb! — Ak, Iver, Iver, jeg har ogsaa imellem haarde aandelige Anfægtelser! Man har jo ikke altid levet, som man burde; alle de Mennesker, jeg har undlivet til Lands og til Vands i Feidens Tid, de staaer tidt om Natten digt for min Seng og begjærer deres Liv tilbage af mig, og galne, sorte Hunde seer jeg for min Dør, naar jeg gaaer hjem om Aftenen — Hunde lider jeg intet! Iver, Iver, jeg er ikke bedre end et Mørkhedens Barn: jeg veed ikke mere, hvordan en Kirke seer ud indeni! Men lov mig alligevel, at naar din gamle, ærlige Farbroder er død — død i Fattigdom, som han har levet — at Du saa vil sørge for, at han stedes til Jorden, som det sømmer sig en Krigsmand: Peblingene skal synge over mig — Jens Tunbo med, for han har en god, stærk Røst, den Skjelm — Klokkerne skal ringe, baade fra Set. Olai og fra Set. Mariæ Kirken — en hel Time -og min Degen skal ligge paa Kistelaaget."

Det var efterhaanden bleven halv-49

mørkt inde i Kammeret, den spanske Sæk var forlængst uddrukken, og Hr. Johan gled længer og længer ned i Sædet; af og til græd han, af og til bandede han og sang en Stump af en uhøvisk Vise — tilsidst faldt Hovedet ned over Brystet, og han sov ind.

Iver Kramme fik ham ikke uden Møie vækket, tog ham under Armene og lodsede ham ned ad Trappen, over Gaden og hjem.

Da han kom tilbage, rystede han paa Hovedet og sagde sukkende til Will:

„Det er et stort Kors, maa I tro, med min gode Farbroder, og der gaaer mange gode Dalere med om Aaret til at fylde ham med Sæk og Mumme!"

„Men er I da nødt til at fylde ham?" spurgte Will.

„Han er min salig Faders eneste Broder," svarede Iver Kramme, „og desuden"

— her saae han sig forsigtig om, som frygtede han, at Nogen skulde høre ham

— „desuden har han Midler, endskjøndt han altid klager; hvorfra han har dem,

veed man ikke ret — han har sagtens erhvervet dem i Feidens Tid — men Chri-stence og jeg har Fortrøstning og stiltiende Forjættelse paa at arve hans jordiske Efterladenskaber. Det maa ei heller glemmes, at da min Fader saa ynkeligt omkom og hartad Intet efterlod sig, da var det min gode Farbroder Johan, der holdt mig til Studeringerne, først herhjemme og siden i Wittenberg. Men et stort Kors er det at have ham boende saa tæt op ad sig. — God rolig Nat!"Det var Set. Hansdag.

Peblingene havde fri og tumlede sig paa Grønnehave og ved Stranden, Iver Kramme var ude at spørge Nyt baade Formiddag og Eftermiddag, Ingen kom paa Besøg, hverken Jens Tunbo, Mester Hans eller „Hr. Johan", og Will sad mismodig ved Vinduet, legede af og til paa sin Luth og nynned et Vers af den gamle Sang om Robin Hood, men holdt saa op igjen.

Christence var ogsaa ude en Stund og kom først hjem hen paa Eftermiddagen.

Hun havde med sig en stor Urtekost af vilde Blomster, og dem fordelte hun rundt

4*52

omkring i Krus og Bægere, men et Par grønne Skud tog hun fra og satte op over Tavoletten mellem Vinduerne.

— „Hvorfor gjør I det, Jomfru?" spurgte Will.

„Det er Set. Hansurter," svarede hun. „Grønnes de fremdeles, da lever jeg Aaret ud, visner de, er jeg død inden næste Set. Hans."

„Saa grønnes de sikkert!" sagde Will.

Mod Aften kom Iver Kramme tilbage og berettede efter Sædvane troligt, hvad Nyt han havde spurgt. Der var visse Tidender, desværre, at en Flaade var stukket i Søen fra Nederlandene og underveis hertil forat give Besværingerne over Sundtoldens Op-krævelse større Eftertryk; en ung Karl havde om Natten i en Rus dræbt en af Bysvendene og sad nu hægtet i stærkt Fængsel og haard Forvaring, og Hans Naade Kongen vilde bryde op forat drage til Frederiksborg og der forlyste sig med Jagten.

„Ja, Jagt er en kongelig Glæde," sagde53

Will. „Speide Hjortens Spor inde i den grønne Skov og sende den det dræbende Bly, saa den styrter ved Egens Rod — jeg kjender ikke bedre Lyst end den!"

„Men Jagt er jo kun for høikongelige Personer og for de Lensmænd, hvem Hans Naade Kongen tilsteder at jage paa hans Vildtbaner!" udbrød Iver Kramme hel forskrækket. „Har I da nogensinde —"

„Kun en enkelt Gang eller to," svarede Will undvigende, „og I kan være rolig: jeg jager ikke oftere!"

I Kammeret til Gaarden sad Christence og spandt paa sin Rok; Døren ind til de Andre stod aaben.

Iver Kramme begyndte nu at snakke løs om sin Yndlingsmaterie: om Skuespil. Om de engelske Instrumentister, som nu sagtens skulde følge Kongen til Frederiksborg; om hvor svært det dog vist maatte være dem stadig at finde noget Nyt at opvarte med, og andet deslige.

Will svarede ikke synderligt hertil, hans Tanker var andensteds.

Efter en Stund kom det saa ud, at Iver54

Kramme havde liggende en Komedie — en synderlig moralsk Komedie — om Kain og Abel, og den var han ikke uvillig til at berette Handlingens Gang i. Han fik ogsaa godt begyndt — med Kains og Abels første Barndom — men Christence havde imens givet sig til at synge ved Rokken, først sagte, egentlig kun nynnende, efterhaanden stærkere, rent og fuldtonende.

„Hold dog op at tale, saa længe eders Søster synger!" bad Will. „Hun har jo en herlig Røst! — Og en skjøn Melodi er det," sagde han lidt efter. „Den naaer Øret som en blid Aftenvind, der aander gjennem et Bed Violer, imens Maaneskinnet sover paa Grønsværen."

„Er I en Elsker af Musik?"

„Om jeg holder af Musik! I kunde lige saa gjerne spørge, om jeg holder af Kvinder og af hvad, som skjønt overhovedet er! Den, der ikke har Musik i Sjælen, Den, som ikke røres ved Toner, han rummer Falskhed og Svig!"

„Mener I virkelig?"55

„Ja, sikkert!"

„Da gjør jeg intet synderligt ud af Instrumental- eller Vocalmusik," bemærkede Iver Kramme. „Den skjønneste Vellyd, jeg kjender, er correct Latin, flydende talet, men lugter jeg biot galt Latin, saa sætter det sig i Næsen paa mig og stemmer for Veiret."

Christence havde holdt op at synge, ikke fordi Visen var til Ende, men fordi hun maatte reise sig og sætte nyt Hør om Rokkens Hoved.

— „Hvor jer' Søster dog synger smukt!" sagde Will. „Det gaaer til Hjertet, endskjøndt jeg ikke forstaaer Ordene — hvad handler Visen om?"

„Det er den gamle Vise om Ridder Stig Hvide," svarede Iver Kramme ligegyldigt. „Den handler om Ridderen, der rister Runer og vil kaste dem i Skjødet paa liden Kirstin for ved dem at tvinge sig hendes Elskov til, men han kaster feil, saa Runerne falder i Skjødet paa Frøken Regisse, og saa er det hende, der bliver optændt af Elskov56

til ham. — Det Hele er kun daarlig papistisk Overtro!"

„Men det er jo en herlig Vise!" udbrød Will. „Runerne, han rister, det vil jo sige Vers, Poesi, og Poesiens Magt, den er uden Grænser; den kommer som et farende Veir, som en Ild fra Himlen, der tænder, hvor den falder. Derfor er det ogsaa det Høieste, det Største, at skabe Poesi — riste Runer, der tvinger Sind og Sans!*

„Jeg skriver ellers ogsaa Vers," bemærkede Iver Kramme, „men jeg har aldrig tænkt paa Sligt. At skrive Vers er for mig som at øve Regnekunst: der skal adderes Stavelse til Stavelse, indtil man faaer ud den summa af pedes, som Verset kræver."

„Hvor det er sindrigt!" vedblev Will, halvt for sig selv og uden at agte paa Iver Krammes populaire Metrik. „Ridderen vil binde den Ene med sine Runer, men de falder i den Andens Skjød, og saa er det hende, som bliver bunden: Poeten er end ikke selv Herre over de Magter, han maner frem! — Jomfru Christence, syng57

den Vise end en Gang, I glæder mig dermed!"

Og Christence sang alle Versene, bedre, inderligere endnu end før, og Will maatte den Aften tilstaa, at Sjæl, det manglede Christence ikke.Will vaagnede usædvanlig tidligt næste Morgen.

Han havde sovet uroligt, drømt om Runerne, der faldt i Favnen paa den Urette — og vei dog den Rette — og med Digtningens hele, ubegrænsede Magt tog hende fangen.

Inde hos ham var endnu hel mørkt — der var tæt stænget — men høi, lys Dag maatte det dog være, for i det lille Kammer59

ved Siden af — Christences Sengekammer, hvortil Døren halvt var sprungen op — stod der en smal, skarp Væg af gylden Sol, der faldt ind gjennem en Aabning mellem Skodderne.

Will laa med halvaabne Øine, ganske stille og halv blundende endnu. Men da saae han et Syn, der gjorde ham hel vaagen.

Christence stod med halvblottet Overkrop og redte sit lange, blonde Haar. Han skimted kun vagt Omridsene af hendes Skikkelse i Mørket, men hvad der kom ind i Solvæggen, det lued og skinned, som var det Lyset selv.

Snart var det hendes Arm, det ene Øieblik løftet over Hovedet i kjæk, rhytmisk Bue, det næste sænket, strakt, som blev den veg og villieløs; snart var det den runde Skulders bløde Fald med svagt blaa-nende Aarer i levende Marmor, og tilsidst

— hun gjorde en Vending, Linet gled ned

— tilsidst var det selve hendes unge Barm, der fanged Solens Kys, hvid som en Svanes svulmende Bringe, hvidere end Noget, der60

var til. — Men var det en Draabe Blod, der farved det venstre Brysts kuplede Helligdom! — Nei, et

Modermærke var det, en liden, rund Purpurplet, rødere, langt rødere end Blod, dryppet paa nyfalden Sne.

Will turde neppe drage sin Aande af Frygt for at forskjertse Synet, men pludselig var det, som aned hun, at Øine hviled paa hende: hun gled om bag Døren, spei-ded ind til ham og beroligedes ved nu at se ham ligge, som han sov; men Døren drog hun dog sagte til sig og lukked den imellem dem.

Der var som Musik, som himmelske Giger og Fløiter i Kammeret omkring Will.

Nu havde Christence for ham baade Sjæl og Legem.

Underlig glad, næsten høitidsfuld var han hele Morgenen, som havde han havt en Aabenbaring, en Skjønhedens Aabenbaring; han havde- seet, hvad ingen Mand før ham havde skuet, han havde en Hemmelighed, hvis Sødhed var, at Ingen delte den.

Op ad Dagen kom Bull; der var61

Noget, han endelig maatte betro Will. Enken Clayton, hos hvem han var til Huse, havde en Datter, Elisabeth, der boede for sig selv ude i Byen, og til hende havde han alt forrige Gang, han var her, fattet en heftig Elskov: hun maatte, hun skulde blive hans, og hun havde ogsaa forhen sagt ham og bekræftet med hellig Ed, at han var hende kjærere end nogen Anden. Men medens han havde været hjemme i London, var hun bleven trolovet med en her bosat Landsmand ved Navn Boltum — Pesten ramme ham! — og den Forbindelse vilde Moderen ikke maatte brydes, og om Elisabeth selv vilde det, det vidste han heller ikke ret.

Will mente da, at Bull maatte være en daarlig Gut, om han ikke evnede at seile slig helsingørsk Kræmmer agterud, enddog han var en engelsk Mand.

Ja, det haabed Bull jo ogsaa selv, han kunde, men han var alligevel hel fortvivlet ved Tanken om nu at skulle følge Kongen til Frederiksborg og blive der maaske flere Uger.62

„Var det biot mig!" sagde Will. Jeg sidder her som en lænket Fange — Danmark er bleven mig et Fængsel!"

„Og for mig er der ingen Verden udenfor Helsingør!" svarede Bull sørgmodigt. Lidt efter gik han.

— „Kjender I Elisabeth Clayton?" spurgte Will om Aftenen Iver Kramme.

„Eisabe Engelskkvinde? Nei, kun af Anseelse — hun er ikke af de Kvinder, en ærlig Mand har Omgjængelse med!"

„Eisabe — er det Elisabeth paa eders Maal?"

„Ja, saa kalder vi hende."

„Elisabeth, min Dronnings Navn — det er det skjønneste af alle Navne!"

„Finder I det?" spurgte Christence med et Smil. „Jeg hedder ellers ogsaa Elisabeth — Christence Elisabeth er jeg døbt."

„Saa skal I hedde Elisabeth i min Mund, Jomfru — I fortjener det skjønneste Navn!"

Will sad en liden Stund taus og sendte fra Siden sit Blik op paa Christence; hun63

mærked det uden at se det, rødmed og tog Rokken frem.

Da kom det med eet som en Indskydelse over Will at spørge hende, om hun nogentid havde elsket, men da han alt havde Spørgsmaalet paa Læberne, brød han alligevel af og sagde i Stedet for til Iver Kramme:

„I er ikke gift og ikke trolovet — har I aldrig været betagen af Elskov?"

Iver Kramme, der sad og tænkte paa Slutningen af sin „Kain og Abel", blev hel forskrækket over det uformodede Spørgsmaal og svared tøvende:

„Mine Studeringer først og siden mit Embede har ikke tilladt mig at tænke synderlig paa Sligt. — Jeg kjender ellers en Enkekone her i Staden," vedblev han hviskende, „en dydelig og gudfrygtig Kvinde, vei conserveret og

ikke uden Midler — det er Jochum Hansen hans Efterleverske, og faaer jeg engang Christence fra Haanden, saa kunde det vei være, jeg besluttede at opgive min enlige Stand."

Will lo. „Hvor gammel er I?"64

„Jeg bliver syvogtyve Aar, om Gud ellers lader mig opleve næste Mikkelsdag."

„Man skulde tro, I var halvfjers, saa klogt I taler!"

„Jeg troer ogsaa nok, jeg altid har været noget forud for min Alder i Forstand," svarede Iver Kramme synligt smigret.

„Men I veed jo slet ikke, hvad Elskov er!" udbrød Will. „Elskov har Intet med den kolde Hjerne at gjøre, den fødes af Kvindeskjønhed og Kvinderøster, og strømmer frit med Elementerne. Den er stærkere end nogen anden jordisk Magt og føler dog mere fint end Sneglens spæde Horn!"

„Har I, saa ung I er, alt tænkt paa Ægteskab?" spurgte Iver Kramme.

Der gik som en Sky over Will's Aasyn.

„At blive gift er en Gift for unge Mænd," svarede han alvorligt. „Ungdomselskov har ikke Rod i Hjertet men i Øiet, og den første, hede Attraa kan hurtig ligge Lig, imens en ny Lidenskab tager Arv efter den! — Gift I Jer ei heller for hastigt, Jomfru „Elisabeth", men bliv i Klostret, her er trygt at bo!"65

Ved de Ord traadte Christence Rokkens Hjul hastigere end før, bøied sit Hoved og vendte det halvt bort.

„I Ægteskab fødes der Børn," vedblev Will, „de fødes ogsaa udenfor, men fuld-baaret Digt fødes kun af Elskov — og det er større! — Har I nogentid digtet til eders Enkekone?"

Iver Kramme nikkede. „Ikke just til hende, men vei om hende. Min Affection for hendes dydelige Person har lokket mange Draaber af det ibentræsfarvede Fluidum ud af min hvide Gaasefjer, og jeg har spundet fine Traade af min Tankes Hørtot men ikke vilde jeg krænke hendes Blyfærdighed ved at lade hende selv læse, hvad jeg skriver om hende."

„Krænke hende!" raabte Will. „Troer I, den Kvinde født af en Kvinde er til, hvem det krænker at høre en Mand prise hendes Skjønhed! Var det mig, der følte Elskov, og var jeg Poet — jeg vilde drage min Elskede ind i et Spind af Digt saa fint og tæt som Edderkoppens Væv! Himmel og Jord skulde som i Regnbuen mødes i

Komedie paa Kronborg. 566

mine Stropher, og Sløret vilde jeg i dem drage fra hendes hele Deilighed, stolt af at vise Verden, at den hørte mig alene til! Om hendes nøgne Skuldre vilde jeg kaste de klingende Rim, slynge et kosteligt Klæde af Sprogets fineste Ord om Barmens kyske Tvillinghøie, og saa slutte min Sonnet med som Besegling at trykke et Kys — brændende men andægtigt — paa den Purpurplet, som kun hun og jeg kjender. — Se, saadan vilde jeg digte!"

Iver Kramme gabede, men Christence standsede bråt Rokkens Hjul; Traaden brast for hende, hun gik ind i sit Sengekammer og skjød Slaaen for — Will saae hende ikke mere den Aften.Christence svared neppe Will paa hans Godmorgen næste Dag, og da han siden i undskyldende og angergiven Tone begyndte: „Jomfru Elisabeth, er I vred endnu?" svared hun kort: „Jeg hedder ikke Elisabeth!" og gik hastig ud af Stuen.

Will kunde nu forresten, støttet til en Stok, gaa af den ene Stue og i den anden, tænkte ogsaa paa at vove sig ned ad Trappen og ud i fri Luft men opgav det igjen og satte sig ved et Bord for det aabne Vindue. Der skrev han en Del — ikke Breve — streged ud og skrev igjen, men inden Iver Kramme kom op fra Skolen til Middag, havde han revet Papiret itu

5*68

og ladet det flyve i Smaastumper for Vinden.

Som de sad og spiste, hørtes der pludselig Støi i Retning af Hestemøllestræde. Iver Kramme foer til Vinduet,

vendte sig ind i Stuen og raabte:

„De rider her om ad! Skynd Jer hid, og se!"

Sommersolen lyste over brogede Farver, over Fløil og Silke, luende Kjeder og perlestukne Skabrakker; det glimted fra blanke Harnisker og funklende Spænder, fra gyldne Daggerter og gyldne Sporer. Musik — Horn og Trompet, Fløite og Pauker blanded sig med drønende Hovslag, med Klirren af Sværd og klaprende Bidsler, med lystig Vrinsken, med Latter og høi-røstet Tale.

Det var Kong Frederik, der i statelig Herrefærd red ad Frederiksborg til.

Forrest kom to Paukeslagere — som alle Andre til Hest — saa Edelknaberne og saa Kongen. Han red en kraftig, skimlet Hest, og just som han var ud for Klosteret, dreied han sit Hoved og saae derop69

Iver Kramme bukkede dybt og fik et naadigt Nik til Gjenhilsen.

— „Eders Konge er en Mand!" sagde Will. „Han sidder som støbt i Sadlen, og han bærer sit Hoved frit over Pibekraven. — Hvem er det, han nu taler med?"

Kongen havde vendt sig om og vinked med Haanden, og En af Følget var derefter reden hen paa venstre Side af ham.

„Det er Preben Gyldenstjerne," svarede Iver Kramme.

„Guildenstern?"

„Nei, Gyldenstjerne — Preben Gyldenstjerne. Og Den, Hans Naade nu taler med, er Jørgen Rosenkrands af Rigens Raad — det er to af de fornemste Adels-personer i Landet."

Musiken tav, Kongen gav sin Hest Sporerne, Alle gjorde det samme, og et Øieblik efter var den sidste Rytter forsvunden om Hjørnet.

Men ovre paa den anden Side af Gaden under Kirsebærtræet stod Hr. Johan og strakte Hals efter de Bortdragende — han havde bukket og bukket, saa han svedte70

derved, og tørrede nu forpustet sin Pande med Armen.

Iver Kramme rystede paa Hovedet ved at se ham. — „Min gode Farbroder har ikke været inde til vort i samfældte otte Dage," sagde han betænkeligt. „Det er aldrig hændet før, saa vidt jeg mindes!"

„Sørger I over det?" spurgte Will.

„Og han er endda kommen ruset hjem hver Aften," vedblev Iver Kramme, „end-dog han, efter hvad Jens for vist beretter, hverken har været hos Ølkonen eller i Raadhuskjælderen. Saa er det vei desværre sandt, hvad de fortalte ved Skibsbroen i Overgaars!"

„Hvilket?"

„At han har sin daglige Gang paa Slottet."

„Om saa var, deri er vei ingen Ulykke?"

„Jo, der er," indvendte Iver Kramme ivrigt. „For han er bleven gode Venner med den tykke Dorthe Fadebursterne i Kongens Kjøkken, og det er hende, der tracterer paa ham."

„Ei, ei!"71

„Og veed I, hvad deraf videre kan resultere?"

„Nei!"

„Om hun nu faaer ham saa vidt i sine Garn, at han lover hende Ægteskab — saa arver Christence og jeg intet den gode Farbroder, og det er en stor Calamitet!"

Iver Kramme rystede atter paa Hovedet, sukkede og satte sig igjen til Bords, men der blev ikke tait et Ord mere under Maaltider

Om Aftenen holdt Christence sig for sig selv og viste sig slet ikke, efterat Nadveren var frembaaren.

— „Kommer ikke jer' Søster ind til os Andre?" spurgte Will.

„Hun er i ondt Lune, hvorover veed jeg ikke," svarede Iver Kramme. „Men det er mig ellers ikke ukjært, at vi er ene, saasom jeg har Noget at tale secret med Eder om."

„Jeg ogsaa med Eder."

„Hvad er det om?"

„Jo, seer I," sagde Will, „de faa Penge,72

jeg bragte med mig hjemmefra, de maa vei nu være gaaet med til, hvad jeg alt skylder Jer, og skjøndt min Ven Thomas Bull -og for den Sags Skyld ogsaa de andre gode Kamerater — har tilbudt at betale mit Ophold her, saa længe jeg Intet selv kan fortjene, saa vil jeg dog ikke falde Andre til Byrde mere end nødvendigt. Er derfor min Agt, saa snart jeg nogenlunde kan støtte paa min Fod, at reise tilbage til England igjen, og vilde jeg være Eder forbunden, om I kunde forhøre om en passende Skibsleilighed."

„I maa ikke reise!" udbrød Iver Kramme. „I skal blive hel frisk først, og saa skal I agere sammen med de andre Instrumentister — jeg har en skjønne Rolle tiljer!"

„Der bliver Intet af i lange Tider, det mærker jeg alt for vei," svarede Will sørgmodigt.

„Gjør heller Intet. I kan bo uden Vederlag hos mig, saa længe I lyster."

„Det kan jeg ikke tage imod!"

„Jo, I kan! — I kunde jo vise mig en Villighed til Gjengjæld."73

„Jeg!"

„Ja! — I veed, jeg har liggende en Komedie om „Kain og Abel"?"

Jo, det vidste Will.

Og nu bekjendte Iver Kramme, at det var hans høieste Ønske at faae de engelske Instrumentister til at agere Komedien for Hans Naade Kongen oppe paa Kronborg. Iver Kramme var jo nok det engelske Sprog saa temmelig mægtig, men mente dog ikke, han selv evnede at oversætte den — foreslog derfor Will at gjøre det om han ellers troede, han kunde finde Rim

— og bad ham forresten interessere sig for at faae den opført, saa skulde hermed hans Ophold fuldtud være betalt saa længe, indtil han ganske var kommen sig.

Will mente nok, han kunde gjøre Vers

— ogsaa af dem med Rim i — og skulde gjerne paatage sig det Forlangte, og saa snart han havde givet den Erklæring, gik Iver Kramme strax hele „Kain og Abel" igjennem med Will, oversættende Linie for Linie fra Bladet.

74

De havde en stor Kande Danziger 01 paa Bordet foran sig, og da Iver Kramme omsider var kommen til Ende med sin Komedie, var Øllet uddrukket, og Klokken halvgaaen Elleve.Will tog fat paa sit Arbeide tidlig næste Morgen, satte sig i Stuen ud til Klostergaarden og begyndte at oversætte Forspillet.

Det handlede om, hvorlunde Kain alt i i sin Mindreaarighed øvede Skarnsstreger og stjal af sin Broder Abels Frugter, og det skulde paa en subtil Maade indprente Tilskuerne den nyttige Moral, at man begynder med de smaa Synder for at ende med de store. Will forstod jo ikke Dansk kun enkelte Ords Betydning havde han lært —

og Iver Kramme havde derfor skrevet en kort Gjengivelse af de enkelte Replikers Indhold paa Engelsk ude i Marginen.

Will skrev, og det gik til en Begyndelse flydende nok: Ordene kom af sig selv, og76

Rimene faldt ham hel let i Pennen. Men morsomt fandt han det ikke, og saa kom han uheldigvis til at se ud i Fraterhaven Solen skinned dernede mellem Tjørn og Hyld, han kunde fornemme Lavendlernes Duft helt op til sig — Roser var der ogsaa — og Stæren sad og gynged paa Abildens Gren — han maatte ud!

Han tog sin Hat, krøb ned ad Trappen og kom ud i Klostergaarden.

Hvor var det dog herligt igjen engang at aande den friske Luft, have den blaa Himmel over sig og strække sig paa den bløde Grønsvær!

Han laa længe dernede, støttet til en hældende Gravsten, tænkte paa Mangt og Meget — ikke paa „Kain og Abel" — og plukked saa en Rose, en lys, mosset Rose, og en Dusk Lavendler, før han gik op.

I Stuedøren kom han imod Christence. Hun vilde have undveget ham, men han tog hendes Arm og sagde:

„Jomfru! Forsmaa ikke denne Urtekost jeg har været nede at plukke den netop til Jer!"77

Christence havde strax ublidt trukket sin Arm til sig og lod først, som hun slet ikke vilde høre, hvad han sagde, men hun betænkte sig dog forsaavidt, som hun ligegyldigt tog Blomsterne, sagde kort Tak, og saa gik.

Hun var aabenbart stadig lige krænket.

Efter Middag tog Will igjen fat paa „Kain og Abel". Da hørte han Christence pusle i Stuen ved Siden af og saae gjennem den aabne Dør, at hun stod henne ved Broderens Boghylde. Hun tog en af de store Bøger ud, lukked den op og slog den i, og satte den forsigtigt paa Plads igjen — strax efter gik hun.

Will reiste sig og gik ind og tog den Bog, hun just havde sluppet, Folianten længst til Venstre — det var den samme latinske Danmarks Krønike, som Iver Kramme alt een Gang havde givet ham i Hænde — og som han nu stod med Bogen, sprang den op af sig selv, thi imellem dens Blade laa den Rose og den Dusk Lavendler gjemt, som han nys havde givet Christence.78

Will smilte, og uvilkaarligt faldt hans Øie paa de Sider, hvor Bogen var slaaet op. Han læste, først halv aandsfraværende, saa ivrigere og ivrigere, længer og længer frem, og atter det samme om igjen. Tilsidst gjorde han med Rødkridt et Mærke i Marginen der, hvor han havde begyndt at læse, og satte igjen Krøniken hen paa Hylden.

— „Hvor langt har I saa vundet frem?" spurgte Iver Kramme ham om Aftenen — han tænkte selvfølgelig kun paa „Kain og Abel". — „Naa, dertil — ikke længer! Og I troer Meningen overalt er ret dræbt, og I har det rette Antal pedes? I kan tælle efter paa Fingrene, veed I, det gjør jeg altid."

„Læs først her!" sagde Will, slog Krøniken op og rakte ham den — Blomsterne faldt ud i det samme.

„Men hvad er dog dette!" udbrød Iver Kramme ærgerligt. „Her er sat Mærke i Marginen — og hvem lægger Roser i min gode Bog — se, der er kommen en styg79

Skjold over Texten! — Christence! — Christence, er det Dig, der har gjort mig det?"

Christence kom ind og blev rødere end baade Rosen og Pletten tilsammen, da hun saae, at hendes Løndom var røbet; hun undskyldte sig dog ikke, tog Blomsterne op og gik hastig ud.

„Rødkridtstregen har jeg sat," sagde Will, „I faaer tilgive mig, men læs nu biot — derfra og dertil!"

Iver Kramme begyndte ogsaa at læse, men da han havde løbet et Par Linier igjennem, saae han op fra Bogen og sagde koldsindigt:

„Det er jo kun Historien om den galne Prins Amlet — den kjender jeg hel vei!"

„Men den er bedre Stof til et Skuespil end Historien om „Kain og Abel!""

„Den! Hvad mener I med det?"

„Men seer I da ikke, hvad for en Tragedie, der ligger gjemt her!" udbrød Will.

„Tragedie? — Det er jo lutter hedensk Snak!"

80

„Hedensk eller ikke hedensk, det er en herlig Fortælling! Prinsen, der stiller sig afsindig an forat hævne sin Fader og under Daarskabs Skin siger de dybsindigste Ord, det kan jo give et prægtigt Skuespil! Brug den Historie, som den er, skriv en Tragedie over den!"

»Jeg? — Nei! Det vilde ogsaa kun skikke sig slet at opvarte Hans Naade Kongen med en Komedie om en af hans høie Forfædre, der spillede Taabe — nei, det duer ikke!"

„Ja, der maa lægges Mere deri," vedblev Will. „Prinsen maa elske — Kjærlighed hører til i ethvert Skuespil — men giv I biot den danske Prins en ulykkelig Kjærlighed — eller en Kjærlighed, der volder Ulykke — saa skaber I en stor Tragedie!"

„Mener I virkelig? Ja, maaske — men jeg vil dog hellere holde mig til „Kain og Abel"."

Saa satte Iver Kramme Saxo ind paa rette Sted paa Hylden — saae dog først81

endnu engang med Bedrøvelse paa det røde Mærke og den slemme Skjold, thi han var saare nænsom over sine Bøger — og saa gav han og Will sig til at arbeide videre paa Oversættelsen af Forspillet.

Komedie paa Kronborg.Hr. Johans Kirsebær var nu modne.

Rode og gule som Paradisæbler blinkede de lystigt mellem Løvet; Stære og Spurve holdt aabenlyst Gilde paa dem, og Jens Tunbo i Smug.

Will sad ved Vinduet og oversatte og rimede; da saae han Hr. Johan komme ud i sin Have.

Den Gamle kigede op i Kronen: der hang afpillede Stene og grinede; han saae ned omkring Stammen: der laa ogsaa afpillede Stene. Saa rystede han paa Hovedet, stod paa Tæerne og saae over Plankeværket ud i Gaden, først til Høire og saa til Venstre, som vented han, at Kirsebær-83

tyven skulde vise sig, men der kom Ingen, og han gik ind igjen.

Ved Middagstid stolprede han op til Brodersønnen.

„Iver, Iver," begyndte han, „din stakkels Farbroder er ikke bedre nu end en uselig Fledføring eller Stavkarl — jeg er fattig som Hjob, men dydig som Joseph! Ak, at det skulde komme saa vidt med mig! — Saae Du ellers, at Hans Naade Kongen forgangen Dag, da han red ad Frederiksborg til, nikkede til mig og slog ud med sin Haand?

Ikke? Jo, det gjorde han. Han mindes endnu, at jeg, da vi berendte Meldorp, for hans Øine undlivede to store Ditmarskere i Enekamp — det Syn glemmer Hans Naade aldrig, hvor gammel han saa bliver! — Men veed Du ellers, hvad jeg veed?"

Nei, det vidste Iver Kramme ikke .

„Der er een Ting, som jeg veed, og Du ikke, og der er den Ting, Du veed, og jeg ikke."

Iver Kramme erklærede, at han ikke

kunde gjætte Gaader saa tidlig paa Dagen.

6*84

„Iver, Iver," vedblev den Gamle, „Du veed ikke, at din fattige Farbroder maa gaa med hullede Sko, men det veed jeg; Du derimod veed — og ikke jeg, desværre — om din Farbroder igjen skal kunne gaa som en ærlig Krigsmand med hele Saaler!"

„Vil I ikke drikke et Krus 01?" spurgte Iver Kramme, haabende paa den Maade at besværge Stormen.

„Nei, jeg taaler intet nogen Drikke for Tiden," lød Svaret. „Jeg har forsaget Verden og har hverken været inde til Øl-konens eller i Stadens Kjælder i samfulde otte Dage. Jeg falder af, jeg er saa indskrumpen som et Løgæble ved Paasketid — men hele Sko paa Fødderne maa jeg have, og vil ikke Du undsætte mig med et Par Mark, saa lader jeg stille Bækken for Kirkedøren."

„Jeg har et Par Sko, som kun er brugt til Høitiderne og ganske hele," sagde Iver Kramme. „Maaske Farbroder kunde bruge dem?"

Hr. Johan rystede overlegent paa Hove-85

det. „Iver, Iver, Du taler, som Du har Forstand til! Der gaaer jo to, tre af dine Skolemesterfødder i een af mine Sko — se selv, og spot intet din gamle, fattige Farbroder, som af sine faa Midler har holdt Dig frem til Studeringer!"

Iver Kramme sukkede, hentede en Pung i Hængeskabet og talte to Mark-Stykker op til Farbroderen.

Hr. Johan tog dem, puttede dem skyndsomst i Buxefikken og sagde:

„Tak, som byder, Iver! Nu kan jeg igjen lade mig se med hele Sko — at sige uden Spænder, for dem bliver der ikke Raad for. — Gud befalet, Børnlille!"

Samtalen var bleven ført helt og holdent paa Dansk, men Will havde alligevel — takket være Hr. Johans ivrige Gesticulation — uafbrudt kunnet følge Gangen i den, og saa snart den Gamle var vei ude af Døren, lo han og sagde:

„Han kjøber Sæk og ikke Sko for Pengene!"

„Gid det var saa vei!" svarede Iver Kramme.86

„Hvi saa?"

„Jo, for saa vidste jeg, at han ikke fik sin Drik hos Dorthe paa Slottet!"

Will gjorde nu forresten Hr. Johan Uret.

En Timestid efter saae han nemlig fra Vinduet den Gamle komme hjem med et Par vældige nye Sko i Haanden. Inde under Bislaget tog han dem paa, hængte de gamle op paa et Søm under Tagskjæg-get og gav sig til omhyggeligt at rense Grunden under Kirsebærtræet. Hentede derefter en Rive inde i Huset og rev saa længe omkring Stammen, indtil Jordstykket var saa fint og blødt som et Fløils Teppe: det svageste Spor kunde sees i det, om Nogen skulde driste sig derind.

Saa spændte Hr. Johan sin Degen omkring Livet og gik ud i Byen i de nye Sko.Hen paa Eftermiddagen, da Skolen var forbi, og Alt var stille i Gaden, saae Will oppe fra Vinduet Jens Tunbo nærme sig forsigtigt til Hr. Johans Hus. Peblingen var alt ved at skulle klatre over Plankeværket, da Will raabte ham an, og ved Fagter og Pegen gjorde ham opmærksom paa, at der var revet under Træet, viste ham Hr. Johans Sko, der hang under Tag-skjægget, og gjorde ham begribeligt, at han biot skulde drage dem paa og saa først nærme sig Træet med den forbudne Frugt.

Jens lo forstaaende over hele Ansigtet, trak i de hullede Kjæmpesko og sørgede88

for at sætte rigtig tydelige Spor med dem i den bløde Grund. Et Øieblik efter sad han oppe i Træet, vei gjemt for Alles Øine, og flittigt arbeidede han, saa Stenene dryssede ned.

Men utaknemmelig var Jens Tunbo ikke, thi en halv Time senere bragte han i al Hemmelighed Will en hel Hue fuld af de skjønneste Kirsebær.

Iver Kramme var nede ved Skibsbroen, Christence var i sit Sengekammer.

„Jomfru!" kaldte Will. „Jomfru Elisabeth!" vovede han at sige, og Christence kom.

Han bød hende paa Frugten; hun satte sig ogsaa, om end tøvende, og tog et Par Bær.

„Dem har jeg været ude at plukke," sagde Will smilende.

i?«

v 1 •

„Ja, jeg har endelig ikke plukket dem selv, men jeg har en usynlig Trold, der gaaer mig til Haande og bringer mig Alt, hvad jeg begjærer. — Spis, Jomfru, jeg veed da, Bærrene er ikke forgiftige!"89

„Ikke som de, der blev skikket til Dyveke, og som hun fik sin Død af?" spurgte Christence med et let Smil.

„Dyveke?"

„Ja, Kong Christiern's Frille. Ordet gaaer, at hun er jordet her, enten under den graa Sten i nordre Korsgang eller ogsaa i et Hjørne af Klostergaarden, men Ingen veed det for vist."

„Hvad voldte da hendes Død?"

„Det hører I jo: det var forgiftige Kirsebær."

„Men hvad var Aarsag i, at man sendte hende dem?"

„Det var vei hendes Elskovshandler, efter hvad man siger."

„Ja, Elskov er enten den største Lykke eller den største Ulykke, der kan times et Menneske," sagde Will. — „Eller maaske snarere noget af hvert," lagde han til. „Og Elskov er altid ung, aldrig gammel nok til at vide, hvad Samvittighed er, og naar en ung Mand først er bunden saa —"

„Er I det?" spurgte Christence.

„Ja, Jomfru — jeg er bunden!"90

Christence saae ned — op turde hun ikke se — og hun rystede noget lidet paa Haanden, da hun rakte efter det næste Bær — det var det sidste, der var tilbage.

Uden at tænke over det, tog hun Stilken af det i Munden, holdt den fast mellem sine Tænder og lod Bærret et Par Gange vippe op og ned.

Da Will saae det, sagde han: „Elisabeth! Nu kommer min Læbe som en ydmyg Pilgrim og beder om Aflad for sin Synd. Det er min Læbe, der har syndet, ikke mit Øie, thi Øiet maa se, hvad Skjønt der møder det — tilgiv da min dristige Læbe!"

Og Will plukkede det sidste Kirsebær af Christences Læber, deres Munde mødtes, og det er ikke godt at sige, hvad videre der kunde være passeret, om ikke Iver Kramme, saare heldigt og saare ubeleiligt, i det samme havde ladet sig høre paa Trappen.Som Will, Iver Kramme og Christence næste Morgen sad ved deres 01 og Brød, kom Hr. Johan stavrende ind, uden Hat, uden Degen, og hel forvildet.

Det varede en Stund, inden Nogen ret kunde forstaa, hvad han havde paa Hjerte, men omsider kom det frem, at da han efterat have udsovet vilde se, om der var Spor af Tyve i den bløde Bund under Kirsebærtræet, viste det sig, at Sporene — for Spor var der — maatte være hans egne, hans og ingen Andens. Der var ikke Tvivl mulig, for Ingen i Helsingør passede92

Sko med ham. Og nu var han knap sig selv mægtig af Frygt og Banghed, thi da han vidste med sig selv, at han ikke havde havt sine Ben i Haven, efterat han havde revet omkring Træet, maatte han jo enten have gaaet i Søvne — og det havde han aldrig gjort før — eller ogsaa være det, som værre var: Dobbeltgjænger, En, med hvem Satan drev sit Spil i hans egen Lignelse, saadan som han havde hørt om nede i Landene ved den middellandske Sø.

Iver Kramme rystede betænkeligt paa Hovedet og slog Kors for sig, men Will spurgte biot:

„Var I da ikke ruset iaftes, da I kom hjem ?"

Ja, hel ædru havde Hr. Johan jo ikke været.

„Saa har I ikke gaaet i Søvne," sagde Will, „ei heller har den Onde drevet sit Spil med Jer, men I har i overstadig Drukkenskab stjaalet jeres egne Kirsebær!"

„Det mindes jeg intet," sagde Hr. Johan noget usikkert.93

„Men mindes I da, hvordan I ellers kom hjem — hvem I mødte underveis og andet deslige?"

Nei, det gjorde Hr. Johan ikke.

„Der seer I selv!"

Hr. Johan sad nogle Øieblikke og tænkte sig om. Saa gled der et saligt Smil over hans røde Aasyn, han reiste sig op, rakte Will sin Haand og sagde:

„Tak for det, unge Mand! I har lettet en svar Tvivl fra mit Sind, for man har jo ikke altid levet det Liv, man burde, og stundom kommer Anfægtelserne over En! — Ja, vist var jeg ruset iaftes, og nu da I siger det, troer jeg ogsaa, jeg kan mindes, at jeg selv klatrede op i Træet — jo, jeg gjorde! Naar jeg har faaet et Par Kander af Kongens Romanie i Livet, saa er jeg smidig som en Lækat! — Gud befalet, Børnlille!"

Dermed gik den Gamle, og strax efter ~ sagde Will til Iver Kramme:

„Hør nu! Jeg har nøie eftertænkt hele Sagen, men det gaaer ikke med „Kain og Abel", som den er!"94

„Ikke?" svarede Iver Kramme nedstemt.

„Nei! Vi maa finde paa noget Lystigt at begynde Stykket med — det Lystige og det Tragiske maa blandes sammen!"

„Mener I det nødvendigt at indføre en Djævel eller Djævelinde?"

„Nei, det er for gammeldags! — Men det skal heller ikke være bibelsk."

„Ikke bibelsk?"

„Nei, det bruger man ikke mere."

„Skal det heller ikke være et Brodermord?" spurgte Iver Kramme ynkeligt.

"Jo, vist saa!"

„Og den subtile Moral?"

„Den beholder vi! — Seer I: Forspillet bliver mellem de tvende Brødre som Børn. Faderen har forbudt dem at plukke af sit Kirsebærtræ, og forat se, om de overholder hans Forbud, river han ganske fint omkring Træet, saa at man let kan se, om Nogen er traadt hen derunder forstaaer I det? Men den onde Broder han, der siden bliver Morderen — han drager i sin store Vanartighed Faderens Sko paa, og da Faderen siden maaler Spo-95

rene, finder han sit eget Maal, og har ingen Mistanke til Sønnen. — Det vil komme Folk til at le!"

„Troer I?"

„Ja, sikkert! — Og det hele Forspil skal ageres som Pantomime, alene med Fagter

— det vil gjøre mest Virkning!"

„Alene med Fagter? — Men alle de gode Yers med de mange, mange Rim!"

„Om I engang lader Stykket trykke, kan I jo trykke Versene med!"

„Ja, det kan jeg jo," svarede Iver Kramme noget trøstet. „Men hvad saa siden ?"

„Saa gaaer Komedien ellers sin Gang, kun at det ikke er Kain og Abel, der agerer den, men verdslige Personer.

Den onde Broder — han, der ikke blev revset i Tide — han dræber sin Broder for en Kvindes Skyld: det er altid for en Kvindes Skyld, en Mand bliver dræbt!"

„Nei — nei, det synes jeg ikke om," erklærede Iver Kramme bestemt. „Saa lad ham heller blive dræbt for Penges Skyld

— saa blev min salig Fader!"96

„Eders Fader?"

„Ja! Han var en vei anseet og bemidlet Mand her i Helsingør, der eied sit eget store Stenhus nede i Strandgaden. Det solgte han til Jens Olufsen i Esrom, og en Morgen gik han selv til ham — ganske ene, kun ledsaget af vor store, sortbrogede Hund „Snelle", der var ham inderlig hengiven. Og i Esrom havde han ogsaa været, og Pengene for Huset havde han faaet, thi der var hans Kvittants for dem — men Dagen efter, om Aftenen — det var et Herrens Veir med Storm og Torden — da fandt Postrytteren min Fader liggende inde bag en Vedkast i Teglstrup Hegn, mellem Sortesø og Veien, ynkeligen myrdet. En tyk, blodig Gren laa ved hans Side — den havde de slaget ham ihjel med — og Snelle var ogsaa undlivet: den har sagtensværget sin gode Herre det længste, den kunde — og alle Pengene var røvet min Fader fra — det var et tungt Tab!"

„Men det er jo ypperligt!" udbrød Will. „Hunden, der lader sit Liv for sin Herre, det kan ikke være bedre! Det bruger vi!97

George Bryan skal spille Hunden — han gjøer saa livagtigt som nogen rigtig Kjøter, og vi har et sort Bjørneskind med fra England, som han kan trække i. Thomas Bull skal være Broderen, der myrdes — baade for en Kvindes Skyld og for Penges Skyld — han vil blive ret tragisk!"

Iver Kramme vred sig alligevel ved det. „Den Komedie," klagede han, „den er jo ikke min!"

„Jo, vist er det eders!" erklærede Will. „Hvis ellers? Jeg har jo ikke gjort Andet end låve den noget alamodisk!"

„Det er endelig sandt nok, det har I jo heller ikke. — Det er da ogsaa mig, der selv har fortalt Jer om min salig Faders ynkelige Død. Og Brodermordet, og den skjønne Moral, det er —"

„Ja, det er eders Altsammen — jeg fører det jo kun i Pennen for Jer paa Engelsk!"

Fuldkommen beroliget gik saa Iver Kramme ned i Skolen — han kom forresten en halv Time for sent den Morgen — og Will gik ogsaa ned, gik gjennem den nordre

Komedie paa Kronborg. 798

Korsgang, over „Dyvekes Sten", og ud i Klostergaarden.

Der lod han sig bage igjennem af Solen og lyttede glad efter Fuglesangen. Han lo formelig høit af sit eget Indfald, at gjøre Forspillet til en lystig Pantomime og saaledes fri sig for at skrive de mange Vers, faldt saa i Tanker — Tanker om Hjemmet — tænkte dernæst paa, hvor Christence havde været skjøn hin Morgen, og hvor smukt hendes Sang lød — tænkte ogsaa paa, at Historien om Prins Hamlet — eller Amlet, stod der nok i Krøniken — kunde givet et langt bedre Skuespil end Iver Krammes Brodermord — og saa, saa blun-ded han lidt iblandt og gik først op igjen ved Middagstid.

Om Eftermiddagen kom Bull. Han og de andre Instrumentister var igjen vendt tilbage med Kongen fra Frederiksborg, men Bull var yderst nedtrykt, thi mens han var borte, havde hans Elisabeths Fæstemand, denne skidne Boltum, aabenbart været om99

sig, og Elisabeth syntes nu hel koldsindig imod Bull.

„Slaa den Elskov ud af Hovedet!" raadede Will. „Den gjør Dig jo galen!"

Christence kom ind med en Drik til dem, hendes og Will's Øine mødtes. Bull saae det, og da hun igjen var ude, sagde han:

„Du præker godt for Andre — Du er jo selv slagen!"

Jeg!" lo Will. „Intet mindre! Kun lidt Tant og Gjækkeri: et Haandtryk, en Blomst og gode Ord — jeg giver ikke Mere, end jeg har!"

„Og hun?" spurgte Bull.

„Christence? Hun har det som jeg!" svarede Will.Will begyndte nu at færdes ude, ikke biot i Fratergaarden, men ogsaa i de nærmeste Bydele; et Par Gange om Dagen var han en lille Runde, det gik langsomt, men det gik dog.

Forresten var hans Sind som Veiret i April: han kunde skjemte med Christence og være kaad som et stort Barn, og han kunde lide under det sorteste Mismod. Dette Sidste var navnlig Tilfældet en Dag, da der med en Skipper fra Gravesend var bragt ham et Brev, formodentlig fra Hjemmet; det henfaldt han i stærkt Tungsind over, sad længe i dybe Tanker efter Læs-101

ningen og rev tilsidst Brevskabet i mange smaa Stykker, men fra hvem de Tidender var, eller hvad de gik ud paa, derom sagde han ikke sine Husfolk Noget.

Ellers arbeidede han troligt paa Oversættelsen af Komedien — han og Iver Kramme var enedes om at kalde den „Agathon og Kakophron eller det gruelige Brodermord" — og den blev da ogsaa omsider hel færdig.

Det pantomimiske Forspil voldte jo ingen Vanskeligheder, og efter nogen Betænkelighed var Iver Kramme ogsaa tilsidst gaaet ind paa, at begge Brødrene skulde elske den samme Kvinde, Eucharis, men hun elskede ene Agathon, den gode Broder. Begge Brødrene fik efter Faderens Død deres Arvepart udbetalt, men Kakophron, den onde Broder, forødte strax sine Midler ved Drik og Dobbel. Saa var det, at Agathon drog ud paa en lang Reise, alene ledsaget af sin tro Hund, og forinden tog han en bevæget Afsked med Eucharis; men henfaren til et fremmed Land indhentedes han i en Skov af Kakophron, der102

ihjelslog først Hunden og saa ham, hvorpaa han udplyndrede den Døde for Alt, hvad han førte med sig. Derefter kom saa, hvad Iver Kramme ansaae for det Vigtigste af hele Komedien: den moralske Slutning. Kakophron blev greben af tvende Bysvende og ført i Lænker til Retterstedet, og Dommeren holdt en lang Parentation til ham om Synden, der begynder i Barndommen med det Smaa og ender i Manddommen med det Store, hvorefter Kakophron faldt paa sine Knæ, frimodigt bekjendte sin Anger og saa blev rettet med et Sværd.

Stor havde imidlertid Iver Kramme's Forfærdelse været, da Will, ret som han omtrent var færdig med de sidste Rim i Dommerens Tale, pludselig havde lagt Pennen og sagt:

„Det var dog langt bedre at gjøre Brødrene til gamle Mænd — kongelige Personer — og saa lade den Myrdedes Søn hævne sin Fader — først stille sig va'nvittig an, at Ingen skulde mærke Uraad, og saa dræbe Morderen!"103

Iver Kramme havde hertil, hel ærgerlig, svaret:

„Det er Altsammen Christences Skyld! Havde ikke hun saa ubetænksomt lagt de Blomster i Saxonis Krønike, saa havde hverken min gode Bog faaet den slemme røde Plet, eller I vendt jeres Tanker til den taabelige Prins Amlet! — Nei, Kongemord er en formastelig Ting, selv i et Skuespil!"

Og saa var det da bleven ved „Agathon og Kakophron eller det gruelige Brodermord."Christence gav sig nu gjerne Et eller Andet at forrette i Stuen inde hos Will, helst naar Broderen var nede i Skolen eller ude i Staden, og begyndte Will ikke strax at indlede en Samtale med hende, var hun heller ikke bange for at være Den, der sagde det første Ord.

En Dag, som hun stod for Tavoletten og ganske langsomt tørrede Støvet bort, rakte hun pludselig Haanden op og tog Set. Hansurten ned — den var visnet.

„Den har manglet Sol," sagde hun. „Saa lever jeg heller ikke til næste Set. Hans — jeg mangler maaske ogsaa Sol!"105

„I troer da ikke paa Sligt!" udbrød Will.

— „Jomfruer skal heller ikke gaa for meget i Solen!"

„Hvi saa?"

„Fordi — ja, det forstaaer I ikke, men Solens Skin kan ogsaa være for stærkt, for frugtbart — I har det tryggest heri Klosteret!"

„Kan hænde — men her kunde vei ellers ogsaa være farligt for en Jomfru!" „Her?"

„Ja — Dør om Dør med en fremmed Mand," sagde hun med et Smil.

„Det har ingen Fare," svarede Will. „Ræven gjør aldrig Skade i den Gaard, der er næst op til hans Grav!"

„Er I da en Ræv, og jeg en Gaas?" „I er en skjøn Jomfru!" sagde Will, lagde Armen om Christences Liv og kyssed hende uhindret flere Gange.

Og saa havde Christence glemt, at Set. Hansurten var visnet for hende.

— Kemp, Pope og Bryan kom alle Tre paa Besøg i Klosteret; Bull var ikke med.

— „Han er maanesyg," sagde Kemp.106

De fortalte, at Kongen havde tilladt dem førstkommende Søndag efter Middag at give en Forestilling i Raadhusgaarden for egen Regning, og nu da Will jo dog kunde bevæge sig nogenlunde frit, vilde de endelig have ham til at spille med. Men Will undslog sig bestemt: han kunde ikke ret længe ad Gangen taale at staa op, og kunde han ikke agere oppe paa Slottet for Kongen, vilde han heller ikke træde op i Raadhusgaarden for Borgerskabet. — „Nei, her i Helsingør er jeg en privat Person," sagde han, „her maa jeg lade de Andre agere og spiller ingen Rolle — men der kommer vei nok den Tid, da ogsaa jeg kan træde op!"

Iver Kramme, som var kommen hjem fra Skibsbroen, fik nu Will trukket til Side og bad ham smedde, mens Jernet var varmt og spørge sine Kamerater, om de ikke vilde indstudere „Agathon og Kako-phron".

Det gjorde Will da ogsaa, og efter nogen Forhandling blev det af ham foreslaaet, at de Alle — Iver Kramme med — skulde107

mødes den følgende Mandag Aften i Raad-huskjælderen, naar Forestillingen paa Slottet var forbi; der skulde saa Iver Kramme tractere paa Instrumentisterne, mens Will læste Komedien høit, og siden skulde Rollerne fordeles.

Med det Forslag var baade Iver Kramme og Instrumentisterne vei tilfredse, og det blev endeligen vedtaget.Saa kom Søndag.

Der var sikkert mindre Andagt den Dag end ellers baade i Set. Olai og i Set. Mariæ Kirke, thi de Flestes Tanker var ved den forestaaende publique Komedie i Raad-husgaarden. Og det var ikke biot Jens Tunbo og andre letsindige Peblinge, der saa vei under Psalmesangen som under Prædikenen var langt borte, nei, selv Iver Kramme greb sig i midt under Sognepræstens indtrængende Tiltale at tænke paa Kemp og Pope og Interludes og Dans.

Lige efter Middag gik Iver Kramme til109

Raadhuset med Christence — han vilde se i Tide at faae en god Plads. Will blev hjemme: han havde ikke Lyst at se sine Kamerater, sagde han, naar han ikke selv kunde være med.

Henimod Femtiden kom saa Iver Kramme og Christence tilbage, og Iver Kramme havde Meget at fortælle. Instrumentisterne havde ageret i det ene Hjørne af Raadhus-gaarden paa en Forhøining, et Bræddegulv lagt over tomme Tønder — det var omtrent, som da de spillede „David og Goliath" paa Kjøbenhavns Slot, sagde han. Pope's og Bryan's Instrumentalmusik gjorde han intet ud af, og Kemp's Morrisdans, hvor han ringlede med alle Bjelderne og spillede paa Fløite og Tromme tillige, var Noget, som vei kunde more den gemene Hob, men ikke fornemme og studerede Personer, der forlangte Andet og Mere end den blotte Lystighed. Derimod var han saare vei tilfreds med den Komedie om Bissekræmmeren og Apothekeren, som de havde givet til Slutning, ikke saa meget dog for Stykkets Skyld, som fordi han af110

dettes Udførelse klarligen kunde se, at Banden meget vei vilde kunne besætte og forestille hans Komedie, den, han selvfølgelig hele Tiden havde siddet og tænkt paa.

Saa oplivet var Iver Kramme, at han efter Nadveren foreslog Will og Christence, at de alle Tre skulde foretage en Aftenvandring, nordpaa ned til Stranden; der havde Will jo endnu ikke været, og naar de gik ganske langsomt og hvilede sig dernede, kunde han vei nok vinde med. Will havde heller ikke Noget herimod at indvende, og saa gik de.

Inde i Gaderne havde Iver Kramme nok at gjøre med først at hilse paa Alle, de mødte — han kjendte det hele Helsingør, og det hele Helsingør kjendte ham — og saa bagefter forklare Will, hvem det var: det var Tolderen, og det var den rige Jeremias Brygger; der inde, under Bislaget foran Apotheket, stod Hans Bartskjær i Samtale med Apothekeren Peither Pester, og den Mand, der gik saa alene ud for Enden af Kongensgade, var Stadens Boddel.

„Og det Par, vi ret nu kom forbi, var111

Eisabe Engelskkvinde og hendes Fæstemand, Boltum," sagde han. „De saae temmelig forliebte ud!"

„Stakkels Bull!" svarede saa Will.

I det samme blev hele Iver Kramme's smalle Ansigt eet Smil, og de smaa Øine forsvandt fuldstændigt, imens han overvættes venligt hilste paa en forbigaaende Kvinde. — „Saae I hende?" hviskede han til Will. „Det var Jochum Hansen hans Efterleverske, I veed!" Og Iver Kramme var ganske rød i Hovedet ved biot at nævne Navnet.

Ude paa Grønnehave blev Iver Kramme ualmindelig veltalende. Først fortalte han om det kunstige Fyrværk, som her med stor Pral og Bekostning var bleven afbrændt ved Kronborgs Indvielse; der havde været fremstillet et Castel med fire Posteier og en Tyrk paa hver Postei, og var deraf udgaaet over sex Tusinde Skud med Fyrbolte, Sværmere og Raketter. Siden fortalte han om Lappestenen, som her havde ligget; den var saa stor sorn et helt Hus, forklarede han, og den havde Kongen ladet112

flytte fra sit Sted, endskjøndt Ingen havde troet, at Sligt var gjørligt. Først var den ikkun bleven draget et kort Stykke hen, men siden var den lagt som et fundamen-tum under Kronborgs sydøstre Bastion, „saa at samme nu kan siges at hvile som paa et ret Fjeld," sagde han, „alt imens det øvrige Slot hviler paa Casematterne, der er vildsomme og mørke som Muldvarpens dunkle Gange."

Nede ved Stranden, hvor der stod et gammelt, hældende Piletræ, satte de sig i Sandet og forlystede sig en Stund med i den stille Aften at se ud over Sundet.

— „Hvad er det for et Land derovre?" spurgte Will.

„Det er jo Skaane," svarede Iver Kramme.

„Hvem regjerer der?"

„Det gjør Kongen af Danmark."

„Ogsaa der?" udbrød Will. „Saa maa det i Sandhed være dobbelt herligt for eders Konge at sidde paa sit stolte Kronborg, der danner som en Laas for Sundet, og se over til sit eget Rige hinsides Vandet! — Hvad hedder den By derovre?"113

„Helsingborg."

„Den er jo ikke længer borte fra os, end Hero var fra Leander! — Og de Klipper nordpaa, hvad er det?"

„Det er Kuliebjerget, hvor Fyrkurven brænder om Nætterne fra Høst til Vaar forat vise de Søfarende Vei ind til Sundet. — Ja, det er ikke Lyst at færdes paa Søen ved Vintertid, besynderligen om Nætterne! Naar det er stort Veir og hastig Storm, og Skibe forgaa med Tavl og Top, saa glædes En ved at ligge trygt i sin lune Seng, ret som man glædes ved at vide Døren vei stænget, naar man i Mørket hører Ufred paa Gaden."

Nu kom der et stort Skib for fulde Seil nordfra.

„Giv kun Agt," sagde Iver Kramme, „han maa stryge sit Topseil for Kronborg!"

„Maa engelske Skibe ogsaa det?" spurgte Will.

„Ja, det maa alle, som her beseiler Kongen af Danmarks Strømme," svarede Iver Kramme, ikke uden Selvfølelse.

Komedie paa Kronborg. 8114

Christence havde underveis samlet en stor Urtekost af vilde Blomster; der var Ranunkler og Tusindfryd, røde Gjøgeurter og mange flere, hun kjendte dem alle, og Will nævnede deres Navne paa sit Maal.

„I holder ogsaa af Blomster?" sagde Christence til ham.

„Som af Musik!" svarede Will. „Men endnu har jeg aldrig fundet en skjøn Blomst, som ikke havde stjaalet baade Farve og Duft fra det, som er endnu skjønnere: fra en Kvinde!"

Christence bandt en Krans af Blomsterne, sad med den paa sit Skjød og saae paa den, som om hun overtænkte, hvad hun skulde gjøre med den; kasted den saa pludselig ud over Vandet — den drev langsomt fra Land.

„Eders Blomster ligner nu fast Hovedet af en Kvinde, der flyder paa Bølgerne," sagde Will til Christence, da Kransen var saa langt ude, at man knap kunde skjelne den.

„Eller en Havfrue," foreslog Tver Kramme.

„Troer I paa dem?" spurgte Will.115

Og saa fortalte Iver Kramme om Havfruen fra Samsø, der havde vist sig for Bonden og paalagt ham at drage til Kongen og melde, at der vilde blive født ham en Søn. „Hvilket ogsaa skete," fortsatte Iver Kramme, „og er samme unge Prins den udvalgte Tronfølger, for hvem Mester Hieronymus Justesens Komedie blev ageret i Viborg, I veed."

Solen var nu forlængst gaaet til Bjerge, Maanen var oppe, og i dens Skin flød det med Sølv over Havet; Kronborg kneiste som en sort Kolos, men ud fra dens Mørke gløded de oplyste Vinduer som aarvaagne Drageøine, og imellem hørtes der en enkelt fjern Tone af Pauker og Trompeter.

— „Gjør mig en Glæde, Jomfru Christence," bad Will. „Jomfru Elisabeth," føied han sagte til. „Syng den gamle Sang, den om Runerne, der blev kastet til den Ene, men faldt over den Anden — det er en Høisang om Digtningens Almagt!"

Og Chrisjtence sang — alle Versene —

aldrig havde hendes Røst lydt bedre.

8*116

Men Iver Kramme gabede og begyndte at finde det kjøligt nede ved Stranden. — „Lad os gaa hjem til Vort," sagde han, og de brød op.

Henne ved Klosteret traf de Hr. Johan.

Han stod skrævende midt i Gaden for sin Dør, havde trukket sin Degen, skjøndt Ingen var i Nærheden, og slog med den i Brostenene, saa det gav Gnister. — „Bort med Dig, Du galne Hund!" raabte han. „Bort fra min Dør, eller jeg slaaer Dig ihjel!"

Iver Kramme rystede paa Hovedet. „Min gode Farbroder er ruset," sagde han, „saa seer han altid galne Hunde. — Nu har han sagtens igjen været inde til Dorthe paa Slottet! — Ja, lad os biot gaa ind!"Mandag Aften — nu skulde „Agathon og Kakophron" læses høit for Instrumen-tisterne i Raadhuskjælderen.

Da Klokken var Syv slagen, havde Iver Kramme ingen Ro paa sig hjemme, og det hjalp ikke, at Will forklarede ham, at hans Kamerater ikke kunde komme fra Slottet før henad Otte: han vilde afsted, og Will maatte med.

Saa kom de da til Raadhuset og gik ned ad den steile, trinslidte Stentrappe, over hvilken en søvnig Hornlygte

brændte Dag

118

og Nat. Vindunst og Øldunst — en fugtig, baade vammelsød og syrnet Luft — slog dem imøde; høirøstet Tale, Latter og Raaben lød dernede fra.

I Kjælderen var allerede fuldt af Folk, Drikken flød over Borde, og alle Tunge-maal hørtes.

Hans Bartskjær og Apothekeren sad i et Hjørne og spillede Femkort med flamske Kort; Apothekeren, der var en forsigtig Mand, havde stillet en tom Kande paa Bænken mellem sig og sin Medspiller, thi Hans Bartskjær kom just fra en Patient med smitsom Feber, og skjøndt den brave Medicus forsikrede, at han var „mit juni-pero durchgerochen wie ein geräucherter Hering", kunde Apothekeren dog ikke lide at have ham for nær paa Livet af sig.

Et Par af Kongens Folk holdt sig for sig ' selv ved et lidet Bord, legede Vartavl og kastede Terningerne med et Bæger, men henne om det store runde Bord under Midten af Hvælvingen sad i broget Blanding Skippere af de forskjelligste Nationer Hollandsk og Engelsk, Tysk og Spansk119

lød imellem hinanden. Den Ene forstod i Reglen ikke den Anden, men en tyk Nederlænder med rund Skindhue, og en mager Englænder med spidspullet Hat var kommen i Snak sammen, og saa godt forstod de dog hinanden, at de i skjøn Enighed kunde bande Sundtolden baade paa Engelsk og Hollandsk.

Kjældersvenden havde nok at gjøre uafbrudt; snart bragte han et Krus Sæk eller sød Muskatvin, snart en Kande Rostocker 01 eller Brunsvigsk Mumme. Tæt blev der drukket overalt, og det eneste, Gjæ-sterne spiste til deres Drik, var et Par kogte Krabber, som de kjøbte af Drengen, der gik fra Bord til Bord med sin Kurv.

Iver Kramme og Will fandt en ledig Plads og drak, forat forslaa Tiden, et Bæger rhinsk Vin, men Iver Kramme var svært utaalmodig — kom da de Instrumentister aldrig!

Nu hørtes der Støi paa Trappen — det var vei dem! — Nei, det var kun de Borgere, der havde Vagt den Nat, og som nu kom ned forat faae sig en Kveldsdrik, at120

de siden kunde holde sig des lystigere og mere aarvaagne paa deres Runde; tætte, støtte Karle var det, med Degen og lange Bøsserør, dem de stillede op til Skjænken, imens de gjorde sig glade en føie Stund med deres Bysbørn.

En Tromme og en Pibe lod sig høre oppefra — endelig! Og i høitidelig, lystig Proces marscherede Instrumentisterne med Kemp i Spidsen Kjælderen rundt under fuld Musik. Samtale, Spil og Drik standsede et Øieblik, men da de senest Ankomne var blevne bænkede hos Will og Iver Kramme, og da de holdt op med deres Musik, begyndte den almindelige Støi strax igjen: Kander klaprede, og Bægre klirrede, Terninger raslede, og Raab skingrede gjennem Rummet.

Iver Kramme bestilte strax to store Kander Sæk — Instrumentisterne var overvættes tørre i Halsen efter Forestillingen, sagde de — og han havde ogsaa en ubestemt Fornemmelse af, at hans Komedie vilde tage sig bedst ud, naar de, der skulde høre den, havde faaet et Bæger eller to til Livs.121

Bedst som de sad og drak samdrægtigen, viste pludselig Hr. Johan sig.

„Iver, Iver," udbrød han, „jeg lugtede din Sæk helt op paa Slottet, og ikke vilde jeg drikke anden Drik, naar min eneste Brodersøn tracterer! — Gjør Plads paa Bænken der for en ærlig gammel Krigsmand!"

„Sid her, Rødvinsnæse!" sagde saa Bryan og flyttede sig lidt.

„I har da mere end een Skibsladning Bordeaux i Livet!" fortsatte Pope.

„Og Haaret hænger paa Jer som Hør paa et Rokkehoved!" sagde Robert Percy.

„Veed I, hvad I ligner?" spurgte Kemp. „I ligner for Gud og Hvermand en flækket Ræddike, som man har skaaret Fjæs i!"

De Andre lo, og Hr. Johan betænkte sig et Øieblik paa, om han skulde lade fornærmet og slaa paa sin Degen eller le med, men han valgte resolut det Sidste, satte sig ned og skyllede strax et Bæger i sig.

Saa fik han fortalt om dengang, han var med at berende Meldorp, og nu var det122

bleven ni store Ditmarskere, han der havde nedlagt; siden fortalte han ogsaa om en deilig Tyrkinde, der havde skjænket ham sin Elskov paa det Eiland Rhodos, og om hvorlunde han mandeligen havde kjæmpet for salig Hr. Peder Skrams Øine, hvilket atter — selvfølgelig — gav Iver Kramme Anledning til i al Beskedenhed at minde om, at det havde han ogsaa gjort, som en af de menige Jøder paa Kjøbenhavns Slot.

Man blev lystigere og lystigere, Kemp sang en Vise, Pope spillede et Stykke paa Luth, og da Slutteren, som et Øieblik stod hos, lejlighedsvis fortalte, at den unge Karl, der havde dræbt en af Bysvendene, og som sad i Mørkekjælderen her næstved, skulde rettes til Morgen, blev Iver Kramme goddædig og sendte den arme Synder en Kande Pøit til Valet.

Den nederlandske Skipper med den runde Skindhue var omsider bleven træt af at bande Sundtolden og havde ubuden sat sig hen ved Siden af Hr. Johan. Han fortalte ustandseligt om sine mærkværdige Hæn-123

deiser paa Søen og løi — som Kemp udtrykte sig — en tremerset Pinasse fuld i Timen, men Hr. Johan ståk ikke op og berettede om endnu utroligere Tildragelser, og da han tilsidst, efter en længere Fortælling, paa Hollænderens undrende Spørgsmaal: „Men hvordan salverede I Jer da ud af den Historie?" uden Betænkning svarede: „Vi gik under med Mand og Mus, Gud og Kongelig Majestæt til Villie og Ære!" da strøg Hollænderen sit Topseil for ham, tog den lodne Kabuds af, tømte sit Krus og gik.

Iver Kramme sad imens som en æggesyg Høne, tænkte paa al den dyre Sæk, der gik med til ingen Nytte, og spurgte af og til Will, om han ikke mente, det nu var Tid at begynde paa at læse Stykket op, men Will svarede stadig, at de maatte da vente, til der var bleven færre Gjæster og mere Rolighed i Kjælderen, og det maatte Iver Kramme, om end sukkende, indrømme Rigtigheden af.

Hvordan det nu egentlig gik til eller ikke, vidste Ingen bagefter ret Besked med, men

124

pludselig blev der Ufred i Raadhuskjælde-ren. Det begyndte nok med, at Apothe-keren og Mester Hans blev usamdrægtige om Spillet; Apothekeren skjældte Hans Bartskjær paa Dansk for en Sosnider og en Skidthund, og Hans Bartskjær blev ham ikke Svar skyldig paa Tysk. Saa smed Apothekeren ham de flamske Kort i Hovedet, og Mester Hans, der ellers om Dagen var den sagtmodigste Mand i hele Stengade, fægted i Luften med sin sølvknappede Stok og raabte overlydt: „Solchem infamen Theriaksfresser und Pflasterstreicher soli kein Quartier gegeben werden — komm an, Poltron!"

Nu lagde Andre sig imellem og tog Parti, der blev stødt til en Bænk og spildt af et Bæger, og i næste Nu var hele Raadhus-kjælderen som en Slagmark: Kander og Krus susede gjennem Luften, Borde og Bænke væltedes, der blev trukket blank, hylet og raabt, og omsider kom da endelig Vægterne og Bysvendene. De fleste af Gjæsterne undløb i Tide, et Par blev til Trods for al Protest sat ind i Mørke-125

kjælderen til Synderen, der skulde rettes, og saa blev der igjen Fred og Rolighed.

Iver Kramme, som under Spektaklet havde garderet sig bag Skjænken, satte sig atter paa sin forrige Plads, og Hr. Johan, hvem Ingen havde lagt Mærke til, kom, pustende og stønnende, krybende frem under Bordet.

„Saae I, hvor jeg sloges?" sagde han.

„Ikke? Jo, jeg kom i Haargreb med to nederlandske Skippere og een Spaniol, men jeg stod mig! Jeg er en gammel Krigsmand, født under en lykkelig Stjerne, da Mars dominerede!"

„Eller retirerede!" sagde Kemp og gned et lystigt Stykke paa Gigen.

Will sad imens paa Kanten af Bordet med det ene Ben trukket op under sig, og da Kemp var færdig med sin

Gavotte, spillede han som i Tanker paa Pope's Luth og nynnede sagte dertil.

„Hvad er det for en Sang?" spurgte Bull.

„Det er en Melodi, jeg har lært her i Helsingør," svarede Will. „Visen handler om Poesiens Magt."

126

„Jeg horer lige saa gjerne Fanden selv, som jeg hører Giglere og Luthenslagere," erklærede Hr. Johan med tykt Mæle; „jeg faaer kun Klemmelse for Hjertekulen og andre aandelige Anfægtelser af den Kvin-keleren. Alle de Mennesker, jeg har undlivet i Feidens Tid, de staaer for mig og begjærer deres Liv af mig, og hvis Kanarie-sæk med Sukker i er en Synd, saa har jeg ogsaa syndet svært i Fredens Dage. — Ak, jeg veed ikke mere, hvordan en Kirke seer ud indeni, jeg er ikke bedre end et Mørkhedens Barn!"

Hr. Johan var nu paa sit sidste Stadium af Drukkenskab, han græd, og lidt efter gled han langsomt ned ad Bænken, indtil hans Bug kom i Klemme mellem den og Bordet; saa sank hans Hoved ned paa Brystet, og han snorksov.

— „I drikker stærkt her i Danmark," sagde Will. — „Men lad os nu læse Komedien!"

Og Will læste hele „Det gruelige Brodermord", hans Kamerater erklærede sig villige til at spille det, skjøndt de rigtignok127

fandt det noget langt, og Rollerne fordeltes: Kemp skulde være Faderen, Bull Agathon, Bryan Kakophron, Pope Eucharis og Percy først Hunden og siden Dommeren.

Men Bull, som daarligt taalte Sæk, var bleven hel omtaaget og sagde til Will, at skulde han spille Agathon, saa skulde hans Elskede ikke hedde Eucharis men Elisabeth, det forlangte han bestemt. Siden blev han ganske vild og raabte, at han skulde ud at slaa Boltum ihjel, og saa maatte de holde paa ham og fik ham kun med Møie stillet tilfreds.

Det var langt over Midnat, da man brød op, og paa Hjemveien var det Will, der maatte støtte Iver Kramme.

iKongen var draget til Kjøbenhavn, og Kongen vilde blive tre Dage borte -saa maatte Instrumentisterne imens bruge Tiden til at indstudere den nye Komedie. To fuldstændige Prøver skulde de have i Riddersalen, hvor Tribunen var reist, og Will havde paataget sig at instruere sine Kamerater.

Nu stod han og Iver Kramme efter Middag rede forat gaa til Kronborg, til den første Prøve, og Christence ståk en frisk Blomst i Hatten paa Will.

„Tak, Jomfru!" sagde han. „Veed I, hvad Navn Elskerinden i eders Broders Komedie har faaet? — Hun hedder som I!"129

„Christence?"

„Nei, I veed da, at I for mig hedder Elisabeth! — Farvel, Jomfru, til den sidste Prøve skal I være med!"

Udfor Kronborg mødte de Hr. Johan. Han parlamenterede med dem om Forlov til ogsaa at komme med op at se Komedien gaa an — ikke fordi han, som han selv tilstod, brød sig det mindste om den Slags taabelige Mummespil, hvori der ikke forekom en ærlig Fægteskole, end mindre en ordentlig Bjørnehidsning, men ene og alene af kjærlig Deltagelse for Brodersønnen. Will forklarede ham imidlertid, at det var strengt forbudt alle Uvedkommende at være med; det maatte han omsider bøie sig for, og saa gik han ned i Stegerset til Dorthe Fadeburspige, imens de Andre gik op i Riddersalen.

Der traf de Kemp, Bryan, Pope, Percy og de Andre, kun Bull var endnu ikke kommen.

Will saae sig om i den prægtige Sal: der var nok at se.

Midt paa den ene Langvæg stod Tri-

Komedie paa Kronborg.130

bunen, hvor Iristrumentisterne optraadte, og ligeoverfor stod Tronstolen, hvis Himmel var skjønt udstafferet med rød og hvid Silke og med Guldislæt, men Salens fornemste Pryd var dog Tapeterne med de 111 danske Konger, som Hans Knieper havde tegnet, og som var blevne vævede i Slangerup.

— „Det er jo Eders Konge!" udbrød Will, henvendt til Iver Kramme, og pegede paa et af Tapeterne. „Jeg kjender ham vei igjen fra den Dag, han red forbi Klosteret!"

Iver Kramme gik ogsaa interesseret rundt og saae sig om — pludselig vinkede han ad Will.

„Seer I, hvis Contrafei, vi her har?" spurgte han og pegede paa et af Tapeterne. „Læs kun Indskriften, det er eders Amlet!"

„Er det muligt!" raabte Will. „Troer I, det ligner? Har han virkelig seet saadan ud?"

„Jeg skal ikke kunne sige det for vist," svarede Iver Kramme.131

Will var traadt hen i en af Vindues-fordybningerne mod Øst og saae ud.

„Vei forstaaer jeg nu, at Kronborg har maattet lægges som en Vagt her," sagde han, „thi det skjønne Sund er som en letsindig Kvinde, der række Enhver sin friske Mund og aabner Favnen for Fjende som for Ven. — Ja, her paa Kronborg, her ved Sundet, har Prins Hamlet levet!"

„Ei, Snak!" indvendte Iver Kramme, „han levede jo i Jylland — det kan I læse Jer til i Krøniken!"

„Jylland kjender jeg ikke," vedblev Will, „men nu kjender jeg Kronborg, og her tænker jeg mig Skuepladsen for den danske Prins: her forstiller han sig, her elsker han, og her hævner han sin Faders Død!"

Nu kom endelig Bull.

Kemp gav ondt af sig, fordi man havde maattet vente paa ham, og Bryan sagde om ham, at han saae livagtig ud som Agathon, der alt var myrdet, men Will klappede i Hænderne og fik Instrumentisterne til at begynde paa Forspillet.

9*132

Pantomimen gik rigtig godt. Midt paa Tribunen stod et Orangetræ i en Ballie, som var hentet op fra Slotsgaarden — det var Træet med den forbudne Frugt — og Bryan tog som Kakophron Faderens Kemp's — store Sko paa og agerede ganske forstaaeligt, hvordan han med dem satte ret tydelige Aftryk i den bløde Grund om Træet. Saa kom Kemp, maalte Sporene og fandt, at de kun passede paa ham selv, og med saa stor komisk Kraft gav han den stupide Forbauselse Udtryk, at selv Iver Kramme, der var en alvorlig Mand, lo høit han havde ikke tænkt, at hans egen Komedie var saa morsom.

Just som Forspillet var ført til Ende, faldt Will's Blik paa et af Tapeterne, der slog nogle underlige Folder og bevægede sig, som om Nogen kunde være skjult bagved det.

Kemp saae det i det samme og raabte:

„Hvad er det? Der er Nogen bag Tapetet!" og saa løb han hen og løftede det til Side.133

Der stod Hr. Johan, høirød i Ansigtet af Varme og Forbitrelse.

„Iver, Iver," pustede han frem, „det var derfor, jeg ikke maatte komme op at se din elendige Komedie! Men jeg narrede Dig alligevel, for Dorthe viste mig Vei op ad Trappen fra Stegerset, og jeg kom tidsnok! Skam faae Du, der spotter din egen, fattige Farbroder! Men nu er det falden som Skjæl fra mine Øine, og nu veed jeg baade, at det er Jens Tunbo, der har stjaalet mine gode Kirsebær, og at den arge Skjelm har gjort mig den yderligere Tort at stjæle dem i mine egne gamle Sko!"

Iver Kramme saae netop saa uskyldig ud, som han jo virkelig ogsaa var, og erklærede sagtmodigt, at Forspillet, det havde ikke han, men Will lavet.

Will traadte nu til og fik saa nogenledes Hr. Johan stillet tilfreds, dels ved at give ham en Snik for en Snak, dels

ved at sige, at da han nu engang var kommen herop, saa fik han i Guds Navn ogsaa blive og se Stykket til Ende.134

Saa satte Hr. Johan sig — nedenfor Tribunen — og den egentlige Komedie begyndte.

Will var uafbrudt paa Færde, lod Skuespillerne tage om og rettede ideligt paa dem.

— „Ikke sige mere, end der staaer i din Rolle, Kemp," lød det, „og ingen Overdrivelser, det er imod Skuespillets Natur!

Saadan, Bryan! Men Bevægelserne maa svare til Ordene, og Ordene til Bevægelserne! — Om igjen, Pope! Og gjør det med Maadehold; Versene skal dog ikke brøles ud som af en Taarnvægter!"

Will's Kamerater fandt sig i alle hans Rettelser og lempede sig efter dem, og da de først var kommen over Begyndelsen af Stykket, gik det uden videre Afbrydelser. Pope, der spillede Eucharis eller, som hun jo nu var kommen til at hedde: Elisabeth, talte med høi, fin Discant, Bull sagde sine Repliker til ham med saa megen Inderlighed, som om det virkelig havde været en Kvinde, han talte til, Bryan var tilpas dæmonisk som den onde Kakophron, og Percy gjøede og hylede hel naturligt som135

Hunden Snelle, der lod sit Liv for sin Herre.

Men just som denne Scene var til Ende, og Percy krøb ud af Bjørneskindet forat trække i Dommerkjolen, blev Prøven pludselig afbrudt ved, at Hr. Johan fik som et Slagtilfælde; han gav et høit Skrig fra sig, sank sammen paa Gulvet og faldt i saa stor Svaghed, at Maal og Mæle forgik ham.

Iver Kramme fik ham ved et Par af In-strumentisternes Hjælp løftet op og stænket med Vand i Ansigtet; det bragte ham saa nogenlunde til sig selv igjen, og da han havde tømt et Bæger Sæk, som var blevet hentet fra Stegerset, kunde han igjen støtte paa Benene, men hel hjertesyg var han, rystende paa alle Lemmer og svagmælet. Et Par Gange begyndte han at tale til Iver Kramme, men hvad han sagde, var hartad ganske uforstaaeligt, og saa blev Enden paa det, at to af Kongens Spidvendere fulgte den Syge hjem til hans Bolig.

Slutningen af Prøven gik nu sin Gang, Percy agerede Dommer med megen Værdighed, og Retfærdigheden skete Fyldest,136

idet Kakophron forsmædeligt blev henrettet.

Iver Kramme var saare vei fornøiet, og Will mente ogsaa, at „Det gruelige Brodermord" efter end en Prøve nok kunde forestilles for Kongen.Som Will nu om Aftenen sad hjemme i Klosteret i Enesamtale med Christence, kom der Bud til ham, om han ikke vilde se ind til Hr. Johan: der var noget grumme Vigtigt, han vilde meddele ham.

Will gik strax over Gaden og fandt den Gamle i Sengen, tilsyneladende nogenlunde legemlig vei men stærkt betagen.

„Hvorfra har dog Iver faaet det at vide!" begyndte han, rystende paa Stemmen. „Er det fra Jer? — Hvorfra veed saa I det? — Men idel Digt og Løgn er det tilhobe, og Ingen kan bevise mig Noget over, Ingen! Jeg har aldrig undlivet noget Menneske, aldrig, — kun Hunden, og det var den, der anfaldt mig!"

138

Ved disse Ord gik det i samme Nu op for Will, baade at Hr. Johan i sin Tid selv maatte have spillet Broderen Kakophrons Rolle, og at det var Mordscenen i Komedien, der havde gjort saadant Indtryk paa ham, at den nu bragte ham til at røbe sig. Han svarede derfor ogsaa roligt:

„Eders Brodersøn veed endnu Intet, men jeg veed Alt. Jeg veed, at det var Jer, som myrdede eders Broder ude i Skoven og udplyndrede ham aldeles."

„Det er ikke sandt!" raabte Hr. Johan og reiste sig op i Sengen paa den ene Arm. „Hunden slog jeg ihjel, ikke ham!"

„I lyver! Men saa skarpe Kløer har den onde Gjæst, der kaldes Samvittigheden, at den river Flænger i sin egen Herre — I vil derfor ogsaa ende med at tilstaa Alt!"

Hr. Johan tørrede Angstens kolde Sved af sin Pande og svarede klynkende:

„Hvorfra I har faaet jer Kundskab, det fatter jeg intet, men veed I Sanden, saa veed I ogsaa, at jeg uformodet traf min salig Broder liggende død i Skoven tæt139

ved Sortesø; en svær Gren var nedblæst af Stormen og havde knust hans Pande."

„Og saa?"

„Saa anfaldt hans galne Hund mig, da jeg vilde løse hans Vams."

„Ja, forat plyndre Liget! — Og saa slog I Hunden ihjel?"

„Med den tykke Gren, ja — det var Nødværge!"

„Og I tog alle Pengene, som han havde faaet for det Hus, han havde solgt!"

Nu sank Hr. Johan helt tilbage i Puderne og stønnede:

„Det veed I ogsaa!"

„Jeg veed Alt! — Hvor mange Penge var det, I tog?"

„To Tusende Daler — ikke flere!"

„Nu lyver I jo igjen!"

„Og fem Hundrede til — saa sandt Gud hjælpe mig, ikke flere!"

„Har I dem endnu alle i Behold?"

„Paa nogle Hundrede nær. — Men hvordan vil I handle med mig, gamle Mand — hvad forlanger I, at jeg skal gjøre?"

„I skal strax give de to Tusende til lige140

Deling mellem eders Brodersøn og Jomfru Christence."

„Alle to Tusende!" „Ja!"

„Kan det ikke vente, til efter min Død jeg lever saa vist ikke længe!"

„Fanden hytter nok sine! — Vil I, jeg skal fortælle Byfogden om Sagen?"

Hr. Johan sukkede, saa Sengen rystede under ham. — „Hvad vil Iver tænke, om jeg frivillig flyer ham alle de mange, mange Penge," sagde han, „han vil ane Uraad eller tro, jeg er galen!"

„Jeg skal bringe ham og Jomfru Christence, hvad der tilkommer dem," svarede Will, „og jeg vil sige til eders Brodersøn, at hans Komedie har vakt saadan Beundring hos Jer, at I for dens Skyld alt i levende Live vil betænke ham og Søsteren.

Det troer han gjerne!" tilføiede Will med et uvilkaarligt Smil.

„Og jeg kan forlade mig paa, at I ellers Intet siger — hverken til ham eller nogen Anden?"

„Det kan I!"141

Hr. Johan betænkte sig. — „Og hvad skal I selv have?"

„Jeg? Intet! — Jo, I kan betale mig fem Ducater til Reisepenge, saa kommer jeg dog hæderligt fra Helsingør!"

Hr. Johan skrævede ud af Sengen, hentede frem af en Ørk et jernbundet Skrin, aabnede Laasen og talte under Suk og Stønnen to Tusende Daler og fem hollandske Ducater op paa Bordet. Will fik dem i en Pose og beredte sig til at gaa.

„Ak, jeg fattige, gamle Mand!" klynkede Hr. Johan. „Hvordan skal jeg nu bjerge mit usle Liv!"

„Som I hidtil har gjort," svarede Will, „og nu kan I for mig gifte Jer med Dorthe i Stegerset, naar I vil!"

Dermed forlod Will Hr. Johan og gik tilbage til Klosteret.

Men Iver Kramme vilde i Førstningen slet ikke tro paa Muligheden af, at Pengene virkelig var til ham og Christence, og at de kom fra Farbroderen. Først efterat Will gjentagne Gange havde forklaret ham, at142

det jo i og for sig slet ikke var saa forunderligt, at et dramatisk Mesterværk som hans ved sin egen Magt kunde virke saa stærkt, at en af Tilskuerne — oven i Kjøbet en nær Slægtning, som dels var stolt af sit Forhold til Forfatteren, dels vei ogsaa var bleven stærkt berørt ved at mindes om sin Broders ynkelige Død — følte Trang til at lægge sin Beundring for Dagen, først da faldt Iver Kramme til Ro, kneb smilende Øinene sammen og sagde:

„Saa meget fik ikke Mester Hieronymus Justesen for „Kong Salomons Hylding" i Viborg!"

„Nei, det forstaaer sig," svarede Will, „men nu har I da faaet Troen i Hænde paa Poesiens Almagt!"

„Ja, „Kunst bringt Gunst", som de Tyske i Wittenberg pleiede at sige!" sagde Iver Kramme.

Et Øieblik efter fik han dog Skrupler og udbrød:

„Det Paafund med Hunden — var det forresten ikke eders?"

„Nei," svarede Will, „det var jo eders!"143

„Virkelig? — Ja, nu troer jeg ogsaa, jeg mindes det. — Jo, det var mig, der foreslog, at det skulde gaa saaledes til. — I har kun ført det i Pennen for mig paa Engelsk!"Ganske tidligt næste Morgen var Iver Kramme og Christence i deres bedste Puds ovre hos den gode Farbroder foratover-bringe ham deres varmeste Taksigelser for den store Livsgave, han saa uformodet havde betænkt dem med. Men den gode Farbroder havde taget hel underligt imod dem, sagde Iver Kramme ved Tilbagekomsten til Will, havde Intet villet høre om Tak og teede sig næsten, som om han alt fortrød sin Veldædighed.

Lidt efter kom saa Hr. Johan selv over i Klosteret. Han havde nu ganske for-145

vundet sin Krankhed, men var dog til at begynde med noget faamælt og saae med sky Blik til Will. Da han imidlertid lod, som Intet dem imellem var forefaldet, blev Hr. Johan efterhaanden mere kry, begjæ-rede af Brodersønnen en Kande Sæk for den lumre Morgens Skyld og drak sig, da Kanden strax var bleven hentet, temmelig lystig, inden han gik ad Slottet til.

Imens tænkte Will ved sig selv, at om Hr. Johan skulde leve en Del Aar endnu, kunde Iver Kramme endda komme til at svare ret dyre Renter af de to Tusinde Daler.

Hen paa Formiddagen kom Christence ind til Will, mens hendes Broder var i Skolen — hun vilde kun sætte friske Blomster i det blaa Krus, sagde hun.

— „Nu skal jeg snart reise," begyndte Will.

„Reise," gjentog Christence. „Herfra?"

Ja, jeg maa hjem — her har jeg Intet at gjøre!"

„Og hvad vil I da i England?"

„Se at skabe mig en Fremtid."

Der blev en Pause, saa sagde Christence med et tvungent Smil:

„I vil maaske se at finde en Pige med Midler derovre?" og halv tøvende og med nedslagne Øine tilføiede hun:

„Det kunde vei ogsaa findes i Helsingør!"

„Nei, Jomfru," svarede Will, „jeg har Intet at søge, thi jeg er alt bunden."

„Og vil dog reise?"

„Ja — netop derfor!"

Christence saae spørgende, uforstaaende op, brast i Graad og gik ud af Stuen.

Lidt efter kom Bull.

Han var helt ude af sig selv. Hans Elisabeth havde slaaet Døren i for ham, da han forsøgte at komme hende i Tale, og hun havde sagt, at hun Intet mere vilde have at skaffe med ham. — „Men jeg vil tale til hende end en Gang!" sagde han. „Imorgen kommer hun og hendes ynkelige Trolovede til Prøven, og fra Scenen vil jeg sige hende det sidste Farvel, sige, hvor høit jeg elsker hende, og sige, at jeg ogsaa veed, hun har elsket mig. — Will, Du maa147

gjøre mig en Tjeneste: sæt sammen en Replik for Agathon, der hvor han drager paa den lange Reise og byder sin Elskede Farvel, læg ind i den, hvad jeg her har sagt, saa skal jeg lære den og kaste hende den i Ansigtet imorgen!"

Will søgte at tale sin Ven tilrette, men det var umuligt, og tilsidst maatte han da love at føie ham.

Saa gik Bull forat give Will Tid til at skrive, men om en Time vilde han komme igjen og hente sin Replik.

Will satte sig ved det aabne Vindue ud til Klostergaarden, tog et Ark Papir og dyppede sin Pen.

Han saae ud og saae da Christence sidde paa en Gravsten; hun støtted Albuerne paa sine Knæ og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Hendes Skikkelse var fuld af Ynde, som hun sad der, slank og dog yppig, jomfruelig og harmonisk. —Ja, indtagende var hun, og hvor skjønt hun sang — aldrig vilde han kunne glemme hendes Sang! — Og hin Morgen, da han saae hende i Sengekammeret, saae den varme Sol kysse hen-

10*

148

des unge, deilige Nøgenhed — heller aldrig vilde han kunne glemme det! Og hun, hun! — Hvorfor havde han ikke forlængst taget, hvad der jo dog uden Ord daglig blev budt ham af et villigt Sind, for hun, hun nei, Ræven gjør ikke Fortræd i den Gaard, der er næst ved dens egen Kule, det havde han selv sagt, og desuden saa var han jo ogsaa — ja, desværre! Men glemme Christence — „Elisabeth" — det vilde han aldrig, og hun — nei, heller ikke hun!

Nu reiste hun Hovedet: hel forgrædt saae hun ud — stakkels, lille Christence!

Saa blev Agathons Replik skrevet; lidt efter kom Bull, og Will læste Repliken høit:

„Elisabeth! Afskedens Stund nærmer sig. Vi To tales sagtens aldrig mere ved. Men vide skal Du, forinden vi skilles, at jeg har baaret Dig i mine Tanker. Jeg elsker din Stemmes Sødhed, naar Du synger de gamle Sange, og jeg elsker dit hvide, jomfruelige Legeme, hvis fulde Skjønhed kun den kyske Maane og den dristige Sol har149

beskuet. Ogsaa Du har elsket mig, jeg veed det, og Mindet herom tager jeg med til mit fjerne Hjem — Elisabeth, jeg glemmer Dig aldrig!"

„Det er godt!" erklærede Bull. „Og jeg skal nok lære det Hele til imorgen. Ganske vist har jeg aldrig hørt hende synge, og heller ikke troer jeg, at Sol og Maane just har været ene om at beskue hendes Yndigheder, men det gjør Intet: Meningen er der, og jeg har faaet sagt Alt, hvad jeg vil, der skal siges. — Tak, Will!"

Og dermed gik Bull.Tidlig næste Morgen — det var den 24.

August — mødte Pope op i Klosteret hos Will og bad ham og Iver Kramme om snarest muligt at møde paa Kronborg til en sidste Prøve, eftersom der var kommen Ilbud fra Kjøbenhavn, at Hans Naade Kongen alt var

ventendes om Eftermiddagen.

Iver Kramme blev hel høitidelig ved151

Tanken om nu at være saa nær ved sit Maal, skjændte paa Christence, at hun dog skulde gjøre sig færdig, og syntes, at hun aldrig havde været saa sendrægtig til at smykke sig. Endelig fik hun da sine sølvspændte Sko paa Fødderne og de sidste Folder glattet i Skjørtet, og saa fulgtes de alle Tre ad.

Oppe i Riddersalen var der allerede samlet en lille Kreds af Tilskuere; Instru-mentisterne havde — med Lensmandens Tilladelse — budet deres Værtsfolk med til Prøven, og af Slottets faste Folk var der ogsaa en Del.

Bull var — naturligvis — endnu ikke kommen; Iver Kramme blev urolig, og Kemp var vred, men Will gik rundt og betragtede Kongetapeterne og standsed igjen foran Amlets Contrafei — det havde han nu engang faaet særlig Forkjærlighed for.

Da der var gaaet en halv Time, erklærede Kemp, at nu vilde i alt Fald han ikke vente længer: prøves skulde der, men Will kunde jo hele Komedien udenad, og saa maatte han spille Agathon paa Prøven.152

Det gjorde han saa ogsaa, og han var Den af dem Alle, der vidste sin Rolle bedst; ikke et Ord glemte han, og om det saa var den bestilte Replik fra igaar, saa sagde han den uden at standse og med lige saa megen Følelse, som Bull havde kunnet lægge i den.

I og for sig kunde han nu gjerne helt have sparet at skrive den Replik, thi Elisabeth Clayton var der slet ikke, og selv om hun havde været der, var det da i alt Fald Bull, der skulde have sagt Ordene.

Da Prøven var til Ende, gik alle Tilskuerne, vei fornøiede, men Will og Iver Kramme blev endnu en lille Stund samlede med Instrumentisterne forat drøfte nogle Enkeltheder, Opførelsen vedrørende, og forat bestemme, hvad der skulde gjøres, hvis Bull — som det jo desværre nu maatte formodes — pludselig var bleven syg og slet ikke kunde optræde, og blev Aftalen da, at Will i Nødstilfælde skulde spille Agathon om Aftenen.

Som nu Will og Iver Kramme paa Hjem-153

veien nærmede sig Byen, saae de i Afstand, at der maatte være Noget paafærde; der stod samtalende Grupper, og kom En forbi, blev han strax raabt an og fik Noget fortalt.

Iver Kramme forstærkede sin Gang, og ikke saa snart var han naaet hen til Hjørnet af Kongensgade, før han ståk sin spidse Næse ind mellem de Samtalende og spurgte, hvad Nyt, der var passeret.

Jo, han fik Nyt at høre!

Bull havde dræbt Boltum paa aaben Gade og sad nu under Laas og Lukke i Mørkekjælderen.

Iver Kramme spurgte videre ud, Flere kom til og fortalte yderligere, hvad de vidste, og snart kunde han med alle Omstændigheder berette Will og Instrumen-tisterne, hvordan deres Kamerat var ge-raadet i den Ulykke at blive en Manddraber.

Bull var den Morgen længe i sær Uro gaaet op og ned i Stuen hos Gertrud Clay-ton, hvor han jo var til Huse, og hvor to Piger samtidig sad og spandt. Saa var Bol-154

tum kommen til, og han og Bull havde vexlet først hidsige Ord, siden tørre Hug. Bull var derefter løben op paa Loftet at hente sin Degen, og imens sprang den ene af Pigerne efter Gertrud, mens den anden stængede Døren til Stuen, saa Bull ikke kunde komme ind til Boltum. Da Gertrud kommen tilstede, gik hun strax hen at hente sin Datter Eisabe, der jo boede for sig selv, og da saa de to Kvinder kom til Gertruds Hus, fandt de Bull med draget Værge i Forstuen. De havde dog faaet ham talet tilrette, mente de, og Gertrud, Eisabe og Boltum fulgtes samdrægtigen ned ad Strædet, men paa Hjørnet kom Bull atter efter dem; Boltum retirerede ind under Bislaget, og her rendte Bull ham sin Degen gjennem Livet, saa han faldt død om. Hans Bartskjær var strax bleven hentet og havde synet Liget, og han vidnede, at Boltum var stunget for imod og bag ud igjen, tvers gjennem Livet. Saa var Bysvendene kommen til, og nu sad Bull, som sagt, i Mørkekjælderen paa Raadhuset.

Instrumentisterne blev som lamslaaede af155

Rædsel over, hvad der var passeret, og gik tause hver til sit; Iver Kramme sprang hen til Hans Bartskjær forat faae rigtig Rede paa Alt, Ligsynet vedrørende, og Will kom hjem til Klosteret i stum Bedrøvelse.

Men der stod Christence og fortøvede ham med blussende Kinder og straalende Øine, og før Will kunde forhindre det, laa hun ved hans Bryst, trykked sig ind til ham, gav ham de varmeste Kys og kaldte ham ved de ømmeste Navne.

Han var knuget af Sorgen over Bull's Skjæbne, men han glemte alligevel sin Sorg i en kort, hed Rus.

— „Christence," sagde han siden og tog venligt hendes Haand, „kan Du tilgive mig!"

„Du maa ikke kalde mig Christence," svarede hun, „jeg er din Elisabeth — med det Navn talte Du mig jo ogsaa til oppe paa Kronborg for Alles Øren!"

Wil saae uforstaaende op og sagde kun: Jeg!"

„Ja, i de skjønne Ord, Du sagde ved156

Agathons Afsked. — Dem har Du, og ikke min Broder, skrevet, og først gjennem dem erfoer jeg, at ogsaa Du har sat din Hu til mig, som jeg forlængst har gjort det til Dig!"

Will drog sin Haand tilbage og sagde tøvende:

„Ja, skrevet dem har jeg — men det var kun, fordi stakkels Bull, som nu sidder der, hvor hverken Sol eller Maane lyser for ham, bad mig saa indstændigt derom. Han skulde jo ogsaa selv sagt dem, og de skulde havt Ærinde til hans Elisabeth!"

Christence saae op med hel forstenet Udtryk, bleg som et Lig.

„Det var ikke til mig!" sagde hun hviskende, som for sig selv. „Jeg har kun annammet, hvad der var bestemt for en Anden! — Men Du maa ikke reise, Du kan ikke forlade mig nu!" vedblev hun heftigt. „Reiser Du, saa følger jeg Dig som en lille Hund, hvor Du gaaer, og lever af de Smuler, som din Kjærlighed kaster til mig!"157

„Ak, Christence, stakkels Christence," svarede Will bedrøvet, „var gjort biot ugjort! — Hjemme i England venter mig Hustru og Børn!"

Christence gav et Skrig, et kort, fortvivlet Skrig, brast i Graad og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Saadan sad hun en Stund, da forsøgte Will igjen at tage hendes Haand, men hun drog den hastigt til sig og sagde med tonløs Røst:

„Nu først forstaaer jeg ret den gamle Vise, I led saa vei: I har villet kastet Runer for en Anden, men de er falden paa mig — og Runerne tvinger Den, de rammer!"

Dermed gik Christence ind i sit Sengekammer, og Will hørte hende hulke og stønne derinde. Selv sad han sammensunken paa Bænken, villieløs og sanseløs, og saadan fandt Iver Kramme ham, da han ud paa Eftermiddagen kom tilbage og fortalte, hvad videre han havde erfaret. Om Bull kunde han ellers Intet berette ud over, hvad man strax vidste, men Eet var sikkert, og det var, at hans Komedie nu158

ikke kunde ageres: der blev slet ingen Forestilling om Aftenen paa Grund af den indtrufne Begivenhed.

Ingen af de tre Husfæller mæled et Ord ved Nadveren — hver havde nok i sine Tanker. Luften var trykkende, lummervarm, det hjalp ikke, at Vinduer og Døre stod aabne.

Will rejste sig pludselig og tog sin

Hat.

„Hvor vil I hen?" spurgte Iver Kramme.

„Ud — i fri Luft — lige meget hvorhen!"

„Saa gaaer jeg med!"

Will havde ikke Kraft nok til at sige, at han helst vilde gaa ene, og saa fulgtes da han og Iver Kramme ad — Christence saae langt, langt efter dem med vaade Blikke.

De gik den korteste Vei gjennem Byen, over Grønnehave og ned til Stranden under Kronborg, til Terrassen mod Øst. Der sad de saa mellem et Par store Kartover, imens det mørknedes, og vexled kun med lange Mellemrum et Par ligegyldige Ord.159

Ruderne ovre i Helsingborg fanged Dagens sidste Solfaldsguld, saa sluktes ogsaa de, men Lysene i Riddersalen tændtes, og deroppefra hørte man Latter og Støien — det var Kong Frederik, der holdt Collats med sine gode Mænd og Hofsinder.

Med eet lød Fanfare af Pauker og Trompeter, og Iver Kramme spidsed Øren.

„Nu tømmer Hans Naade Pokalen," sagde han. — „Ak, ja, ret nu skulde de ogsaa have ageret min Komedie deroppe!"

„Der er ageret Tragedie andensteds, baade her og der," svarede Will sørgmodigt.

Nu blev der aabnet Vinduer i Riddersalen; Tale, Latter og Klirren af Bægre hørtes hel tydeligt ned, Paukeslag og Trompetstød lød med korte Mellemrum.

„Hans Naade tømmer ofte Pokalen," sagde Iver Kramme, „der vil gaa megen rhinsk Vin med iaften!" men Will svarede Intet.

Saa tog Iver Kramme lidt efter som i Tanker en grøn Gren, der var strandet nedenfor Lappestenen og kasted den i Søen — den drev nordefter.160

„Det er Søndenvande," sagde han for dog at sige Noget, men Will tænkte paa Christences Krans, som hun hin Aften havde kastet fra sig, og uvilkaarligt udbrød han:

„Stakkels Christence! — Vær god imod hende nu og altid!"

„Tænker I paa Christence?" sagde Iver Kramme. „I sidder i saa dybe Tanker, at jeg mente, I tænkte paa Prins Amlet!"

„Maaske paa Begge!" svarede Will.

Det var bleven hel mørkt, et Uveir var trukken op, og ovre under Kuliebjerget saaes glimtvis Lyn og hørtes Torden.

— „Det er en uhyggelig Aften, som det har været en uhyggelig Dag," sagde Will. „Lad os gaa hjemad nu, inden det bryder løs for Alvor!"

Da lød der søndenfra et kort, klagende Skrig, der skar gjennem Sundets Bølgeskvulp og gjennem Lystigheden fra Riddersalen. Det lød som en saaret Søfugls Skrig eller som en Menneskerøst i høieste Nød.

Will og Iver Kramme foer uvilkaarligt161

sammen og sank næsten i Knæ, og for Will var det, som om der i det samme gled Noget, han ikke saae, forbi ham og svandt — langt, langt bort, længer end Himmel og Hav rakte.

„Her er ondt at være," sagde Iver Kramme i stor Banghed og skyndte sig op fra Stranden. „Saadan lyder Havfruskrig, tænker jeg."

„Ja, der er Mere mellem Himmel og Jord, end vi drømmer om," svarede Will alvorligt og fulgte hastigt efter, men inden de naaede Klosteret, var Uveiret over Byen, Lynene knitred blaaligt, og Regnen strømmede ned.

Christence var ikke kommen hjem, og Will blev urolig.

„Hun fortøver Natten over hos sin Moster paa Lappen," sagde Iver Kramme. „Det har hun gjort saa ofte før, og

det er jo ikke Veir at gaa hjem inat!"

Saa gik han og Will til Ro, men Will laa vaagen det meste af Natten, og sov han, drømte han tunge Drømme, drømte om Drab og Blod, om visnede Jomfrukranse,

Komedie paa Kronborg. 11162

som drev paa mørke Bølger, og om Hav-fruskrig, der hvined gjennem Stormen.

Først henad Morgenstunden faldt han i rolig Søvn, men af den vaktes han ved Lyden af mange Stemmer, af tunge Fodtrin og lydelig Klagen.

Det var Christence, der blev baaret hjem.

Et Par Fiskere, der var ude at røgte deres Garn i den tidlige Morgen, havde fundet hendes Lig i Strandkanten under den grønne Pil, der, hvor hun hin Aften havde siddet med Will og sin Broder.

Og snart efter vidste man Alt. Nogle Baadsfolk og en af Tolderens Hjælpere havde om Aftenen seet en Kvinde gaa ud paa Skibsbroen; de havde hørt et Skrig og seet hende forsvinde, men om hun selv havde kastet sig ud eller var gleden ned, det vidste de ikke, og da de var ilet ud paa Broen, var der Intet at se, og Intet at høre — Strømmen havde taget hende.

Iver Kramme græd som et Barn, Will163

sad i graadløs Sorg. Og som i en Døs gled den hele Dag for ham, og han hørte kun halvt, hvad Iver Kramme om Aftenen fortalte, men saa Meget forstod han dog, at Christence vei ikke turde begraves paa almindelig Vis, men at det var bleven tilstedet, at hun maatte nedsættes i et Hjørne af den gamle Klostergaard — den havde dog engang været viet Jord — eftersom der ikke var fuld Vished for, at hun med Forsæt selv havde berøvet sig Livet.

— „Og Bull?" spurgte Will, bange for Svaret.

„Han skal halshugges for Kronborg imorgen," sagde Iver Kramme. „Gud være hans arme Sjæl naadig!"

ti*Will fik ved Daggry sagt Bull det sidste, bevægede Farvel, og Will stod en Time efter i Afstand og saae ham blive ført til Retterstedet. Han saae ham tage Hatten af med den røde Heirefjer — den var knækket nu — og saae ham knæle ved Blokken, men da Hugget faldt, vendte han sig bort: han saaedetikke, han hørte det kun.

Hjemme i Klostergaarden grov to Karle en Grav i det nordvestre Hjørne under den store Hyld.165

Will saae dem fra Vinduet skovle den sorte Jord op; muldne Ben og et skjørnet, gult Dødninghoved fulgte med — saadan vilde engang Bull's se ud. — Og hvem var nu det, som her maatte vige for Christence? Var det maaske Dyveke, Kongefrillen, hvem hendes Elskovshandler førte i Døden, eller var det kun en af de gamle Hvidebrødre? Her var Alle lige, og her skulde maaske engang igjen om mange Aar en ny Grav graves, og saa — den Tanke kunde han ikke tænke til Ende.

— Om Aftenen blev Christence nedsat.

Iver Kramme bad en inderlig Bøn, Jens

Tunbo sang med Graaden i Halsen to Psalmevers, og Will lagde en Krans af vilde Blomster paa Kisten — Andre var der ikke tilstede.

— „I har ogsaa holdt af min gode Søster," sagde Iver Kramme siden til Will, „I sørger over hende som jeg, ikke sandt?"

„Om jeg sørger!" svarede Will. „Mit Liv har hidtil, trods Alt, været som en Sommermorgen, hvor Lærken syngende hæver sig166

over Marken, og Varmetaagen dirrer om den grønne Skov. Men nu er Alt omkring mig som den sene Høst, naar der kun sidder gule Blade paa de sorte Grene, der, hvor Fuglene engang sang. Solen er nede, og Natten kommer, og lysner det igjen, vil der dog bestandig falde en Skygge over mit Liv — hvad bringer den næste Dag!"Men

næste Dag var Will forsvunden, efterladende sin Luth og et Brev, hvori han kortelig takkede Iver Kramme for alt Godt og bad ham tilgive, hvad Bekymring han maatte have forvoldt ham.

Ingen — heller ikke Instrumentisterne — havde forud havt mindste Kundskab om hans Afreise, og Ingen kunde for vist sige, hvorhen han var reist, men nede ved Skibsbroen fortaltes der, at en Fremmed om Morgenen havde ladet sig ro ud til et engelsk Skib, der laa seilrede, men om det var seilet ad England eller ad Middelhavet til, derom var der delte Meninger, og det blev aldrig opklaret.

Men Will var nu for bestandig ude af Helsingørs Saga.Iver Kramme levede indtil Aaret 1620.

Nogle Maaneder efter Christence's Død giftede han sig med Jochum Hansen hans Efterleverske, og i et lykkeligt Ægteskab avlede han med hende flere Børn. Han endte som Sognepræst til Set. Olai Kirke og efterlod sig, som det sees af Skiftet, ikke ubetydelige Midler.

Lige til det sidste holdt sig hans Lyst til at spørge Nyt og hans store Forkjærlighed for Skuespil, men han naaede aldrig at faae nogen af sine egne Komedier opført, og det var ham til hans Livs Ende en stor Skuffelse. Han maatte nøies med at se, hvad Andre producerede, og var hans største Lyst altid enten at læse et nyt Skuespil169

eller at fortælle til hvem, der vilde høre derpaa, om de to Begivenheder i hans Liv, der havde gjort det største Indtryk paa ham: dengang da han selv agerede i „David og Goliath" paa Kjøbenhavns Slot, og dengang de engelske Instrumentister oppe paa Kronborg indstuderede „Det gruelige Brodermord".

Aaret, før han døde, indtraf der imidlertid Noget, som optog ham stærkt.

En Skipper, der var hjemmehørende i Helsingør, havde ovre i London paa Gaden kjøbt en trykt Komedie, som han ved Hjemkomsten forærede Iver Kramme, da han vidste, at Denne var en Nar efter Sligt.

Komedien var en tynd Bog i Kvart og hed „Hamlet, Prince of Denmarke".

Med stedse stigende Forundring læste Iver Kramme det engelske Skuespil, Minde paa Minde dukkede frem for ham, Adskilligt, som han hidtil kun dunkelt havde anet, stod ham nu klart, og da Læsningen var til Ende, var han ikke i Tvivl om, at den William Shakespeare, hvis Navn stod170

paa Titelbladet, maatte være den Will, som engang havde boet under hans Tag i Klosteret.

Han paalagde da Skipperen, næste Gang han kom til London, at forhøre sig om samme Shakespeare og navnlig om, hvorvidt han i Aaret 1586 havde været i Helsingør. Men Skipperen bragte kun den Efterretning med tilbage, at den Mand, der havde skrevet Stykket om den danske Prins, alt var død for et Par Aar siden; om han havde været i Helsingør, kunde ikke oplyses, men i det nævnte Aar havde han hverken været i sin Fødeby eller i London, og hvor han da havde opholdt sig, vidste Ingen.

Endskjøndt Iver Kramme saaledes ikke kunde faae fuld Vished, var han dog ganske sikker i sin Sag: det var hans Will og ingen Anden, der var William Shakespeare, og denne hans faste Overbevisning, hvormed han gik i sin Grav, er som en Familietradition bestandig gaaet videre.

Slægten Kramme uddøde i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, og den Luth, Will171

havde efterladt, er forlængst forsvunden, men en endnu levende kvindelig Descendent af Krammerne har hørt sin Farfader — en jydsk Præstemand — omtale, at han som Barn selv har seet den Saxo, der havde været i Iver Krammes Eie.

Det var Pariserudgaven af 1514, og hvis Nogen tilfældigt skulde træffe et Exemplar af denne sjeldne Bog, hvori der Pagina 54, der hvor Fortællingen om Amlet begynder, er en Rødkridtstreg i Marginen og en Skjold midt paa denne og den følgende Side, saa er jo i alt Fald Formodningen for, at det er Will's Mærke og Aftrykket af Christence's Blomster.GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

SOPHUS BAUDITZ

HISTORIER FRA SKOVRIDERGAARDEN

Om „Jul i Skovridergaarden" lader sig sige alt det gode, som nu i en Række Aar er sagt om hans elskværdige Bøger. „København".

. . . saa sund og jævn, saa frisk og dansk.

„Vort Land".

. . . som Julegæst staar alle Hjem ham aabne.

„Dannebrog".

ABSALONS BRØND

3die Oplag. — 6 Kr. — Eleg. indb. 7 Kr. 75 Øre.

Det er lykkedes Sophus Bauditz at skrive Romanen om Kjøbenhavn. „Absalons Brønd" er i enhver Henseende en udmærket Bog. som alle bør læse. „Vort Land".

„Absalons Brønd" staar med et Lys og en Glans over sig som faa Bøger i vore Tider.

„Dannebrog".

^ „Absalons Brønd" vil baade her og i Udlandet end yderligere grundfæste Sophus Bauditz' Renommé, og den vil gøre een Ting til: den vil brede Kjend-skabet til Kjøbenhavn i vide Kredse og skabe Bogen Venner. „Berl. Tidende".SOPHUS BAUDITZ

HISTORIER FRA SKOVRIDERGAARDEN

Med Illustr, af R. Christiansen og L. Kabell

5 Kr. 75 Øre. — Eleg. indb. 7 Kr. 75 Øre.

Bogens Illustrationer ere fine og smagfulde og harmonerer paa den nydeligste Maade med Fortællingens hyggelige Stemning. „Adresseavisen".

Værket fremtræder i det hele i en Form, der vil gøre det særlig egnet til Julegave.

„ Dagens Nyheder".

Som den her foreligger, er den en baade værdifuld literær og smukt udstyret Julegave.

„Dannebrog".

SPORSNE

En Vinternovelle.

Illustreret af Fr. Henningsen 5te Oplag. - 2 Kr. — Eleg. indb. 3 Kr.

Sporsne er ypperlig fortalt; Stilen er baaren af et lige saa intelligent som gratiøst Skælmeri, hvortil kommer, at Figurerne er levende og tiltalende.

„Nationaltidende".

Sophus Bauditz's Fortælling straaler af de Fortrin, som gjør denne Forfatter til alle danske Hjems kære Gæst. »Vort Land".

Det er en virkelig vakker Fortælling, nærmest i Goldschmidts Maneer. „Folitiken".